

AQUA MOBILE

A KÖZÉP-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG LAPJA

VÍZTUDOMÁNY

HÍREK

HIDROLÓGIA

VÍZTÜKÖR

TÖRTÉNELEM

PROGRAM

FOTÓ: POLGÁR MÁRTA

A BALATON ÚJ VÍZSZINT-SZABÁLYOZÁSI RENDJÉNEK ELŐZMÉNYEI

WINGTRA MEREVSZÁRNYÚ DRÓN BEMUTATÓ

DR. HAJÓS BÉLA AZ MHT ELŐADÓÜLÉSEN

Tisztelt Olvasó! Kedves Kollégák!

Az esztendő elején kikerülhetetlen, hogy számvetést készítsünk, visszatekintsünk az elmúlt évünkre, hiszen ezekre alapozva fogalmazhatjuk meg terveinket az előttünk álló időszakra. Büszkén mondhatjuk, hogy igazgatóságunknak sikerült helytállni egy olyan évben, amely tele volt új kihívásokkal. A projektek roppant sok feladatot adnak; ha csak a legnagyobbakat említjük a sok közül: gőzerővel folyik a Velencei-tavi partfal megújulása és ősszel elindult a Balaton levezető rendszerének korszerűsítését célzó projektünk. Szintén a Balatonhoz kapcsolódott az egyik legjelentősebb vízgazdálkodási döntés a tó történetében: lezárult a vízjogi üzemeltetési engedélyes módosítás, a felső szabályozási szint +120 cm lett. Nagytavunk fókuszba került a nyár végi vízvirágzás miatt, melyet laborunk időben észlelt és nyomon követett, de említhetjük a rekord számú, évi ötszöri zsilipnyitást is. Egyre inkább tetten érhető, hogy az ágazatban mind fontosabb szerepet kapnak a modern technológiai megoldások, gondoljunk csak a térinformatikára, vagy a vízrajzi állomáshálózatra. Ezeknek a megismerésében és alkalmazásában is igyekszünk élen járni.

Valamint nem szabad megfeledkezni a kevésbé látványos, de annál szükségesebb szezonális és napi tevékenységekről. Mind a szakmai osztályok, egységek, mind pedig az őket támogató valamennyi munkatárs példásan kivette a részét e feladatokból és sok esetben mintaszerű volt az együttműködés köztük, amit ezúton is nagyon köszönök.

Amikor soroljuk a feladatokat és az ebből eredő, néha már túl sok gondot, akkor nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a mi életünkben ilyen nagyságú fejlesztések még nem történtek a Közép-Dunántúlon, és ezeknek mindannyian részesei vagyunk. Olyan lehetőséget kaptunk, amit akkor látunk és értékelünk majd igazán, amikor a Balaton, vagy a Velencei-tó partján sétálunk, vagy kavicsot dobunk unokáinkkal a Csurgói-tározó vizébe, és azt mondhatjuk gyermekeinknek, unokáinknak, hogy itt anya és apa is dolgozott.

Ugyan igazgatósági lapunk friss száma csak az utolsó negyedévünkből szemezget, mégis tükrözi a fent említetteket. A Víz tudomány rovatban a Balaton új vízszint-szabályozási rendjének előzményeiről olvashatunk, sok egyéb mellett helyt kapott egy beszámoló egy újgenerációs drón bemutatójáról, hírt adunk a projektek legújabb történéseiről, képzéseinkről, vagy elkötelezettségünkről az utánpótlás-nevelés terén.

Megköszönve kollégáim tavalyi évben tanúsított helytállását, kívánom minden Olvasónknak, hogy a 2020-as év hozzon sikereket és örömet mind szakmai, mind magánéletükben!

Dr. Csonki István
igazgató

AQUA MOBILE

XIX. ÉVFOLYAM, TÉLI SZÁM 2020

TARTALOM

- 2 KÖSZÖNTŐ
- 4 VÍZTUDOMÁNY
- 10 HÍREK
- 18 HIDROLÓGIA
- 19 VÍZTÜKÖR
- 22 TÖRTÉNELEM
- 24 SZEMÉLYI HÍREK
- 25 TANULUNK
- 29 KÖNYVAJÁNLÓ
- 30 PROGRAM

IMPRESSZUM

Kiadja a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Felelős kiadó: Dr. Csonki István igazgató

Szerkesztő: Németh Tímea

A lapszám tartalmának szerzői: Beke Zsolt, Erdélyi Beáta, Halasi Réka, Kovács V. Orsolya, Kravinszkaja Gabriella, Langbein Zita, Nagy József, Neppné Rohr Katalin, Németh Tímea, Simonics László, Szabó Péter, Török Tiborné, Verpuláczy Andrea

Címlapfotó: Polgár Márta

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI
VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG
SZÉKESFEHÉRVÁR

A Balaton új vízszint-szabályozási rendjének előzményei

Írta: Kravinszkaja Gabriella, vízrajzi osztályvezető

A Balaton vízháztartásának elemzéséhez 1921 óta állnak rendelkezésre ellenőrzött, megbízhatónak tekinthető havi és évi bontású vízháztartási mérlegek. Ez azt jelenti, hogy vízháztartási tényezőnként jelenleg 98 év (1921-2018) hosszúságú idősorokkal rendelkezünk. Egyes évcsoportok, évek (1963-66, 1984-87, 1998-99, 2010, 2014) a sokévi átlagost meghaladó csapadékosága azt a becslést kelthették, hogy a Balaton számára ezek az átlagosnál nedvesebb időszakok bőséges vízpótlást biztosítanak. Továbbá az átmeneti vízbőség jelentkezése és annak áthúzódó hatása egy-egy köztes, az átlagosnál szárazabb évben mérsékelte a negatív vízháztartási helyzetek mértékét és tartósságát. Ugyanakkor az aszályos évcsoportok (1992-1994, 2000-2003, 2011-2012) rendszeres, egymás utáni jelentkezése az elmúlt 30 évben gyakoribbá vált. Ez a jelenség korábban - a megbízható vízmérlegekkel lefedett csaknem 100 évben - sokkal kevésbé volt jellemző a Balaton vízgyűjtő területén.

A tározási lehetőségek vizsgálata Magyarországon az 1960-as évekre nyúlik vissza, amikor is a VITUKI-ban, már foglalkoztak a Balaton vízgyűjtő területén megvalósítható tározók vizsgálatával. Igaz, ekkor még nem merült fel a tó vízpótlása, a cél az árvízi tározás és a helyi vízhasznosítás volt.

A Balaton vízgyűjtő területének természet adta adottságai és lehetőségei a tó vízháztartási viszonyai-

nak időbeli alakulásában korlátozottak. A tó hozzáfolyása szempontjából a legjelentősebb vízfolyáson, a Zalán időközben a Kis-Balaton vízminőség-védelmi Rendszer (KBVR) rehabilitációja valósult meg. A rendszer célja a vízminőség védelem, ami minden más hasznosítási törekvéssel szemben elsőbbséget élvez. A KBVR működése következtében a belső terhelés alakulása miatt, ma már nem is lenne előremutató a Balatonban időről időre jelentkező vízhiány vízmennyiség pótlása ebből a rendszerből.

A Balaton 120 cm-es átlagvízállása a 2019 februárjától hatályos szabályozási szint. Ez az új szabályozási szint (és az ebből meghatározott szabályozási vonal) a korábbi állapothoz képest 10 cm-es vízszintemelést tesz hivatalossá. Ez a vízszintváltozás 60 millió m³ többletvíz-készlet tározását teszi lehetővé a tóban. A tó teljes térfogata közel 2 km³, amihez viszonyítva a 60 millió m³ mindössze 3%-ot tesz ki. Ez az érték önmagában nem tűnik soknak, pedig ez egy Velencei-tó nagyságú tározási többletnek megfelelő érték. Ha pedig a Balaton sokévi (1921-2018) vízforgalmi tényezőit vizsgáljuk, akkor ez a tározási többlet a sokéves nyári negatív természetes vízkészlet-csökkenések ellensúlyozására elégséges vízmennyiség. Jelen tanulmány azokkal a környezeti és esetenként egyéb tényezőkkel foglalkozik, amik elvezetettek a mederben történő tározás vízszintemeléssel történő megvalósításához.

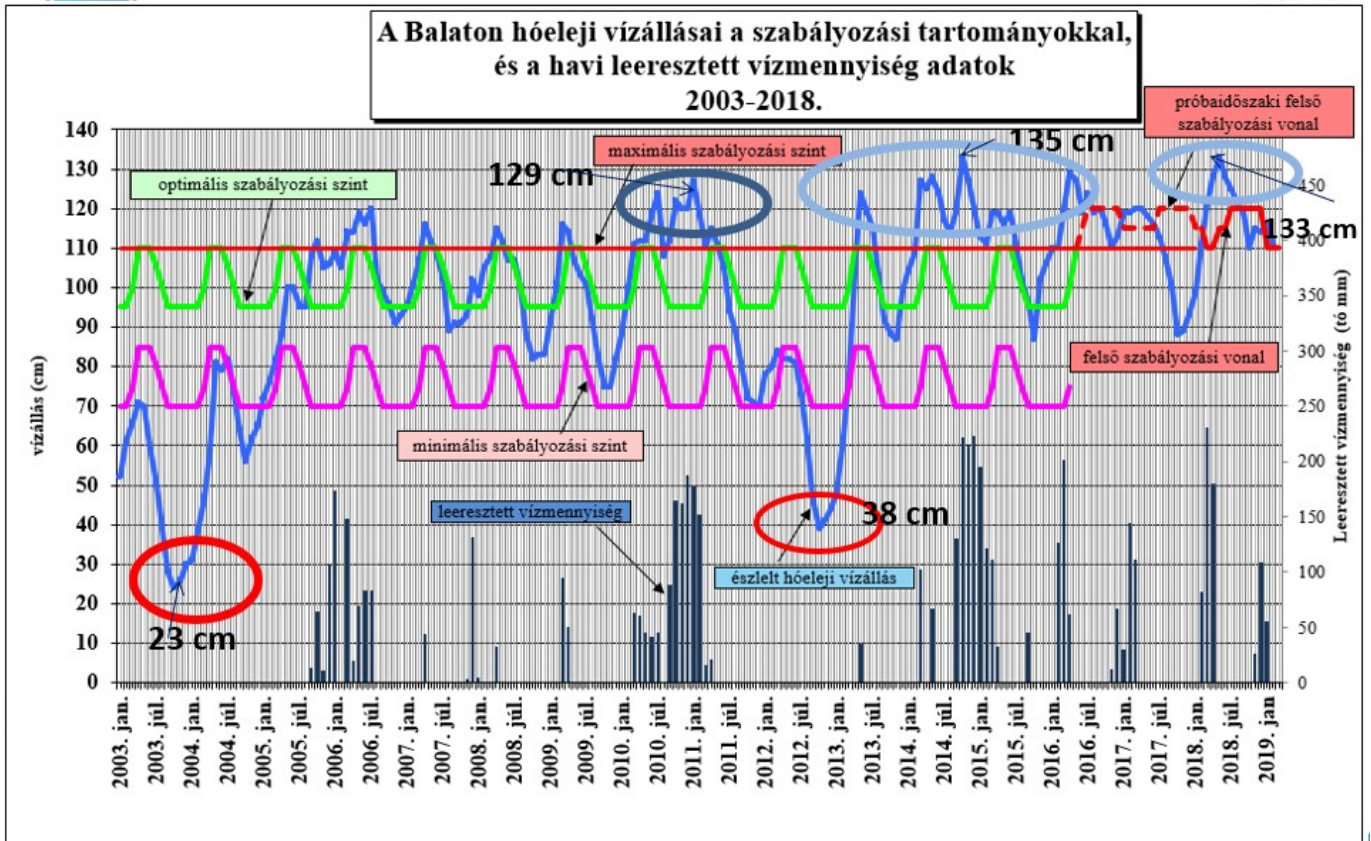
1. Az első sokkhatás,

Balaton átlagvízállása 23 cm (2003. október)

A közelmúlt (2003-2018) vízszint-szabályozásának áttekintésére készítettük az 1. ábrát, amin a tó átlagvízállása, az adott időszakban érvényes szabályozási sáv vagy felső szabályozási vonal mellett feltüntettük és kiemeltük a Balaton extrém vízszintjeit is. Az első hidrológiai jelenség, amire felhívjuk a figyelmet, a Balaton vízgyűjtőjének kiürülése, aminek hatására bekövetkező erőteljes hozzáfolyás-csökkenés miatt a tó vízállása 1 cm-re megközelítette az ötven évvel korábbi negatív rekordot. A tó átlagvízállásának 23 cm-es minimuma rendkívül alacsony víz. Ekkor a tó térfogatának mintegy egynegyede hiányzott a tóból, ami négy aszá-

lyos - ebből három vízeresztés nélküli - év következtében, tehát csak a természeti folyamatok eredményeként alakult ki 2003 őszére. A 2000. év második felétől jelentkező mintegy 40%-os évi csapadéhiányok következtében a harmadik év végére már egy teljes évnyi átlagos csapadékösszeg hiányzott a vízgyűjtőn. Ennek következményeként a vízgyűjtő kiürült, (helyenként kiszáradt), a Zala (mint legjelentősebb tápláló vízfolyás) 2003. évi nyári vízhozama a torkolat közelében 200 l/s értékre csökkent. A tó évi természetes vízkészlet-változása negyedszer vált egymás után negatívvá, vagyis lefolyástalanná, amit a megelőző 70 évben soha nem tapasztaltunk.

1. ábra: A Balaton napi átlagvízállásának alakulása a 2003-2018. időszakban

A 2003 októberében tapasztalt 23 cm-es minimális Balaton átlagvízállás érték alá korábban 1949-ben süllyedt a tó átlagvízszintje (22 cm), amikor alighogy megépült a ma is használatos vízeresztő zsilip és egy jelentősen csapadékhiányos év (1949) következett be. Akkor azonban a vízszint-szabályozási sáv alsó határa csak 40 cm volt (103,41 m B. f. szinthez viszonyítva). Így az akkori 22 cm-es minimum csak kis mértékben lépett ki a sávból. Az akkori vízszint-szabályozás - a háborús évek alatt épült, majd 1947-ben befejezett vízeresztő műtárgyaknak köszönhetően - egyébként is még gyerekcipőben járt.

1.1 Intézkedések

A közelmúlt visszaemlékezései és fénykép illusztrációi a 2003. évi balatoni eseményekről, a partközeli homokpadokról, a kialakult szigetekről, az ott megtartott önkormányzati ülésekről, a megfeneklett csónakokról és hajókról, az ellehetetlenült kikötőkről, az átépített kompfelhajtókról, főleg a déli parton a több száz méterre visszahúzódott víztükörről, a strandok algásodásáról, a korábbi tómederben homokozó gyerekekről, a nád kiterjedésének növekedéséről, és az idegenforgalom visszaeséséről szóltak. Ez volt az első olyan sokka-

tás, ami a szakmai és szakpolitikai körökben is nagy visszhangot keltve különböző lépéseket indított el. Először a VITUKI újvizsgálta a korábban (1968 OVH) felmerült vízpótlási alternatívákat, újabb javaslatokat és pontosításokat tett a lehetséges megoldásokra. Közben az akkori vízügyi minisztérium (KVVM) felkérte Somlyódy László akadémikust és az általa vezetett akadémiai munkacsoportot a balatoni vízpótlás szükségességének, vagy elvetésének tudományos vizsgálatára. Párhuzamosan pedig folytak a vízpótlás környezeti és társadalmi hatásvizsgálatai. A vizsgálatok eredménye az éghajlat szélsőségeit igazolta, megváltozását nem tudta bizonyítani. A külső vízpótlás gondolata alapvetően az ökológiai kockázatok miatt elvetésre került.

1.2 Következmények: óvatos felülszabályozás

Következett a vízbő 2004. és 2005. év. A 2000-2003 években a halmozódó csapadékhiány és a rendkívüli nyári időjárási feltételek hatására integráltan jelentkező természetes vízkészlet csökkenés volt a tóra jellemző. 2004-ben a negatív rekordok után megállt a tó apadása és a vízkészlet növekedésnek indultak, 2005-ben a növekedés folytatódott. Az év folyamán átlag feletti, mintegy 700 tómm csapadék hullott,

szélsőséges valószínűségű augusztusi nagycsapadék eseményekkel, ami 1%-nál kisebb meghaladási valószínűségű természetes vízkészlet-növekedést okozott. A tó vízállása négy év után visszarendeződött és 2005 szeptemberében már túllépte az új, megemelt 110 cm-es felső szabályozási értéket. A Balaton vízszintszabályozását ettől kezdve 2010-ig óvatos felülszabályozás jellemezte, ahol a maximális évi átlagvízállás a szabályozási sávot kissé (5 cm-t nem meghaladó mértékben) túllépte. Ennek oka egyrészt a rendkívül alacsony vízállás emléke, másrészt a zsilipek tehetetlensége és a Sió meder vízszállító kapacitásának korlátozott mértéke volt.

2. A második sokkhatás, Balaton átlagvízállása 129 cm (2010.12.21.)

A 2010. év szélsőségekkel és rekordokkal tűzdelt év volt mind meteorológiai, mind hidrológiai szempontból. Január-február hónapokban többször hullott nagymennyiségű (20 cm/24 óra) hó a tó vízgyűjtő területén is. A nagymennyiségű hó olvadása egész tavaszra belvízhelyzetet eredményezett a Balaton vízgyűjtőjén. Május-június hónapokban két viharciklon érte el hazánkat és söpört végig a tó környezetében. 2010. május 15-18 között a Zsófia nevű lassan mozgó mediterrán ciklon alakította hazánk időjárását. A három nap alatt lehullott csapadék mennyisége jelentős volt, a sokéves havi átlagok kétszeres, háromszoros mennyiségét mérték a tó körüli állomások. Május 31-én, egy újabb, jelentős csapadékot okozó ciklon, az Angéla érte el a Kárpát-medencét, és csak egy hét múlva hagyta el az országot. Hatására újabb 100-150 mm csapadék érte a tavat és vízgyűjtőjét. A korábban átvonult Zsófia ciklon már országosan sokfelé kritikus vízkárhelyzetet okozott, hatása nem csengett le az Angéla érkezése idejére. Így az Angéla ciklon pusztítása az előzmények miatt fokozottan jelentkezett. Az özönvízszerű esőzés következményeit tetézte, hogy a köztes időszakban is volt heves csapadék. A május-júniusi meteorológiai jelenségek heves szélviharai a Balaton 115 cm-es átlagvízállásánál rendkívüli tavi kilendülést okoztak és a déli part elöntését idézték elő.

Alig hét évvel az országos pánikot keltő szélsőségesen alacsony átlagvízállás után kiöntött a Balaton. A déli parti alacsonyfekvésű területek (Siófoktól-Balatonmáriáig) 2-4 utca, esetenként a vasúti töltés vonaláig víz alá kerültek. Új fogalom került bevezetésre szakmai körökben, a tavi árvízvédekezés fogalma. Az ország több vízügyi igazgatóságával, az önkormányzatokkal, és a katasztrófavédelemmel közösen felállt a

védelmi rendszer és tisztázódtak a feladatok és jogkörök. Megkezdődött a még védhető házak, utcák bevédeése és a szivattyúzás. A Balaton kilendülése a viharok lecsengésével pár nap múlva megszűnik, a tó visszahúzódik medrébe, az önkormányzatok pedig próbálják az üdülési szezonra biztosítani a strandok, közterületek rendbetételét, a strandok üzemeltetését. A vízparton lakók fertőtlenítik, és újra festik házukat, kiszivattyúzzák a pincéket és mélygarázsokat, a leszakadt partfalakat bevedik, próbálnak kertet varázsolni a zizenyős területekből. Ezen a nyáron a kidőlt fák-ligetek, sáros strandok, megtelt vízelvezető árkok rendbetétele és helyenként a szennyvízproblémák megoldása okozott rendkívüli feladatot az önkormányzatoknak.

Ugyanakkor már az egész ország küzdött az ár-és belvíz ellen, az északkeleti megyékben már kitelepítések folytak (több mint 5000 embernek kellett elhagynia otthonát), a Sajó-Hernád és Zagyva-Tarna rendszeren komoly védekezési erőforrásokat vontak be, közel 21.000 ember mozgósításával, mikor elindult a Dunán is egy árhullám. Alig csitult az időjárás, amikor is augusztusban több hidegfront átvonulásával heves villámlások és felhőszakadások kíséretében a zivatarcellák zivatarláncá fejlődtek és újabb jelentős csapadék érte a tó vízgyűjtőjét és területét. Havi összeg tekintetében újra 100-160 mm csapadék hullott. Az időjárás nem csillapult, a mediterrán ciklonok átvonulása és a jelentős csapadékmennyiségek hullása az ősz és koratél folyamán folytatódtak, aminek eredményeként a Balaton átlagvízállása a folyamatos és nagymértékű vízeresztés ellenére is év végére elérte az utóbbi hatvan év legmagasabb értékét, a 129 cm-t.

Összegezve az év extrém hidrológiai jelenségeit a Balatonra vetítve a következőket állapíthatjuk meg: vízbő ciklonok, zivatarok, rendkívüli mértékű nagycsapadékok jellemezték az évet, a tóra hulló csapadékmennyiség 2010-ben érte el az észlelések óta (1921) rögzített legmagasabb értékét, 929 tómm-t. 2010-ben 261 napon keresztül volt nyitva a siófoki vízeresztő zsilip, ez idő alatt összesen 505 millió m³, azaz 86 cm vízoszlopnyi (10 Velencei tó!!!) víz levezetésére került sor a Balatonból. A teljes évi levezetett vízmennyiség 70%-a a szeptember-december közötti időszakban folyt le. A vízháztartási elemek – emberi beavatkozástól mentes – integrált mutatója a természetes vízkészlet-változás 2010. évben a sokéves átlag kétszerese (1265 tó mm) volt. Itt visszautalnánk a korábban leírtakra, miszerint hét évvel korábban ez a mutató még négy éven át negatív tartományban mozgott!

A térségi vízkormányzás szempontjainak figyelembe vételével a folyamatos vízeresztés intenzitását a Sió mellékfolyóin és a Dunán levonuló árhullámok korlátozták. A Duna árhullámjainak biztonságos levezetése, a balatoni vízeresztések, a Sió- Kapos- és Koppány-völgyében kialakult ár- és belvízhelyzet, a Bába környéki állandósult belvízhelyzet, a Velencei tó Balatonnal egybeeső vízeresztése (a Sió, mint közös befogadó), és a Nádor-csatorna elvezető képességének korlátai a térségi vízkormányzási rendszer főbb elemei.

2010-ben térben és időben együttesen és halmozottan kellett figyelembe venni az összes elem hatását. A rendszer egyes elemei önmagukban is tehetetlenséggel bírnak, azonban, ha minden ágán egyszerre jelentkezik probléma, adott esetben nagymennyiségű víztöbblet, úgy törekedni kell a károk minimalizálására, azonban időszakos sérüléssel bármely rendszerelemen számolni kell. Ez például a Balaton átlagvízállásának jelentős emelkedését (129 cm) jelentette 2010-ben. A tó vízszint-szabályozásáról szóló értékelő jelentés vizsgálta a magas vízszint okozta hatásokat, melyek köszönhetően a rövid időtartamnak, maradandó sérülést kevés esetben okoztak.

2.1. Intézkedések

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, szembeesülve a tartós belvízhelyzet lassú és költséges védekezésével, valamint a balatoni vízeresztések műszaki korlátaival, több fontos intézkedést hozott a 2010. év tapasztalatai alapján:

1. Megindította a Balaton levezető rendszerének korszerűsítésére vonatkozó KEOP pályázati előkészítések tudományos megalapozásának folyamatát.

2. Elindított egy döntéstámogató alkalmazásfejlesztést (DIWA-HFMS) a balatoni vízeresztések és a Sió vízszállító képességének rövidtávú hidrológiai előrejelzésére. Az alkalmazásfejlesztés célja a térség felelős vízügyi döntéselőkészítőit, döntéshozóit valósídejű, részlet-gazdag információkkal, operatív körülmények között támogatni. Ez csak on-line adatkiszolgáló egységekhez kapcsoltn és a csapadék radaradatokhoz és előrejelzéshez kötötten, a rendszer elemeinek a kölcsönhatásokat is figyelembe vevő összehangolt valósídejű működését leképezve vezethet eredményre. A fejlesztés 2 évet vett igénybe, és hatodik éve működik az igazgatóságon.

3. Megkezdte a balatoni kilendülések on-line monitoring állomásainak kiépítését a tó körül. Érintette ez a hosszirányú kilendülések tekintetében az alábbi állomásokat:

Balatonmáriafürdő, a keresztirányú kilendülése tekintetében: Fonyód-Badacsony, Balatonszemes-Balatonakali-Tihany, Siófok-Balatonfűzfő.

3. A harmadik sokkhatás, Balaton átlagvízállása 38 cm (2012) és 125 cm (2013)

Az eddig mért legcsapadékosabb, ár-és belvízzel folyamatosan terhelt évet követően a csapadékösszeg 2011-ben érte el az észlelések kezdete óta rögzített legalacsonyabb értéket, 309 tómm-t. A vízháztartási elemek – emberi beavatkozástól mentes – integrált mutatója a természetes vízkészlet-változás 2011. évben újra negatív értéket ért el (-116 tómm). A következő 2012-es évet is aszály jellemezte, évi csapadékösszege (421 tómm) az észlelések kezdete óta rögzített második legalacsonyabb érték. A hozzáfolyás 2012-ben mindössze 236 tómm-t ért el, ami az észlelések kezdete óta a legalacsonyabb érték. A tó évi természetes vízkészlet-változása újra negatív lett, az észlelések kezdete óta (1921) immár hetedik alkalommal, és mind a hét év 2000-től jelentkezett.

Ez egyértelműen a szélsőségek gyakoriságának és tartósságának fokozottabb jelenlétére utal. A természetes vízkészlet-változás jelentős és most már szignifikáns csökkenése a sekély tavakra egyébként is jellemző kiszolgáltatottság és sérülékenység állapotát tükrözi. A 2012 év szeptemberében a Balaton átlagvízállása (38 cm) 15 cm-re megközelítette a 2003-ban mért minimum értéket, amivel a szabályozási sáv alsó vonalát jelentősen alulmúlta (1. ábra). Az alacsony átlagvízállás következtében a tavon, nagy területeken és telepeken jelent meg a süllyő hínár és a kanadai átok hínár. Utóbbi fájdalmas szúrásaival keserítette meg a fürdőzők nyaralását. Az egyetlen jó hír ebben az időszakban a tó vízminőségével volt kapcsolatban, miszerint egész évben a Balaton nyíltvizének minősítése a klorofill-a maximumok alapján a mezotróf tartományban volt, vagyis egyetlen minta sem haladta meg a 25 µg/l értéket. Ezzel a tó elérte a folyamatos vizsgálatok óta tapasztalt legjobb vízminőséget.

Az eddig mért legcsapadékosabb évet tehát újabb aszályos évek, majd az észlelések óta regisztrált legszárazabb év követte. Két év alatt, vízeresztések nélkül megint jelentősen lecsökkent a tó vízállása az alsó szabályozási szint alá. Tudatosult az érintettekben, hogy a Balaton természetes vízkészlet-változása fokozottan ki van téve az időjárás változékonyságának. Az extrém időjárás-változás legújabb példáira alig pár hónapot kellett csak várni, hisz a 2013. év januárban rendkívüli hószakadás érte a Dunántúlt (a Balaton vízgyű-

tőn 20-50 cm körüli a hó vastagság). Majd március idu-
sán rövid idő alatt lehullott 20 cm vastagságot megha-
ladó hómennység és szélviharokkal tűzdelt hófúvások
érték az ország egészét, de különösen a nyugati felét
(így a Balaton vízgyűjtőjét is). Magyarországon 3 napra
megbénult a közlekedés, az elektromos és vízellátásban
fennakadások keletkeztek, utak váltak napokra járhatat-
lanná, az ítéletidő miatt mintegy 300.000 ember került
veszélybe. Ugyanakkora hóban tárolt vízkészleteknek
köszönhetően a Balaton vízgyűjtő területe gyorsan át-
nedvesedett, visszatöltődött, a tó átlagvízállása (1. ábra)
pedig fél év alatt meredek emelkedéssel újra túllépte a
125 cm-t. Ekkor azonban már a vízeresztések végrehaj-
tása során a „120 cm-hez közelítő vízszinttartás” volt a
cél. Megkezdődött a tóban történő többlet-tározás
előkészítésének folyamata.

3.1 Intézkedések

1. Elkezdődik a magyar vízgazdálkodás stratégi-
ájának, a Nemzeti Vízstratégia megírása, majd társadal-
mi egyeztetése és kormányhatározattal történő elfoga-
dása (2017), ahol nevesítik a Balaton fentiekben részle-
tezett problémáit és azok megoldási lehetőségeit: A
Kvassay Jenő-terv (KJT) - a Nemzeti Vízstratégia a Bala-
tonra vonatkozóan az alábbiakat tartalmazza:

- Balaton természetes vízkészlet-változása az 1980-as
évektől szignifikáns csökkenést mutat.
- A Balaton mesterséges vízpótlása – rendkívüli környe-
zeti kockázattal járna.
- Jó szakmai megoldás – maximális vízszint megemelé-
se.
- Klímaváltozás – a Balatoni vízszint-szabályozás teljes
körű felülvizsgálata.
- Stabil meder- és parthasználat támogatása.
- Vízálláscsökkenés hatásvizsgálata – valós körülmé-
nyek közötti próbaüzem.
- Vízálláscsökkenés – vízminőségi és iszapvándorlásra
vonatkozó vizsgálatok.
- Balaton medrében történő többlet-tározás, esetleges
szükségeltározás vizsgálata.
- Árvízi biztonság növelése a part és partközeli terület-
használat érdekében.
- A teljes Sió-csatorna vízlevezető rendszerének felújí-
tása, bővítése.

2. Elkezdődik a „Balatoni projektek” megalapo-
zása folyamatában többek között a mederfelmérés, az
áramlástani és hullám modellek előkészítése.

3. Készülnek a Balaton új vízszintszabályozását
vizsgáló tanulmányok, kutatások, klíma eredmények
elemzése.

4. Az emelt vízszinttartás évei, 2014-2019.

Az elmúlt húsz évben a Balaton évi természetes
vízkészlet-változásának ismétlődő negatív értékei a tó
vítérfogatában is észlelhető nagyságrendű hiányt
okoztak. A keletkező vízhiány mérséklésének ökológia
szempontból is járható útja a mederben történő többlet-
tározás lehetőségének kihasználása. A többlet-
tározás vízszint-emelkedéssel jár, aminek még elvisel-
hető mértékét az infrastruktúra határozza meg. A déli
part alapvetően a 1950-60-as évek feltöltésein épült ki,
amikor is még a felső szabályozási szint értéke 100 cm
(104.41 m B. f.) volt. Ez az időszak volt a partvédőművek
kiépítésének fénykora is, azonban értelemszerűen a
partvédőművek magassági kiépítésénél is a 100 cm fel-
ső szabályozási értéket vették alapul. Bár 2003-ban a
szabályozási sáv felső határa már 110 cm-re módosult,
ekkor a partfalak azonban már nem épültek tovább, a
korábban létesültek magasítása pedig napjainkig sem
valósult meg. A vízszintemelés további gátló tényezői
között jelentős ellenérvek számított a Sió-csatorna
állapota, kiépítettsége és a vízeresztő-zsilipek vízat-
eresztő kapacitásának elmaradása, úgy a névlegestől,
mint a vízszintemelés következtében elvárhatóól. A tó
bevételi oldalán (hozzáfolyások szignifikáns csökkené-
se) és kiadási oldalán (vízeresztés technikai feltételei)
jelen lévő megoldatlan problémák feloldására végül a
Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2014 júniusában
elindította azt a hatósági eljárást, ami hivatalossá teszi
a tóban történő többlet-tározás megvalósításával a be-
vételi oldalon jelentkező hiányosságok mérséklését.
Ezzel a folyamattal egy időben a 2015. évben megnyíló
KEHOP pályázati források terhére az OVF-fel konzorcium-
ban több balatoni uniós projektet indított el. Ezek
részben a szabályozási felső értékek emelésére, azok
környezeti hatásainak mérséklésére, részben a vízeresz-
tő zsilipek átépítésére és a Sió állapotának javítására,
valamint egyéb szükséges vízvédelmi létesítmények
(szűrőmezők, hordalékfogók), beruházások (ipari hajó-
kikötő, zagytér), vizsgálatok (iszapvándorlás, emelt víz-
szint hatásvizsgálata) és stratégiák (pl. mederkotrás)
indult. Ezek a későbbiekben saját hazai forrás terhére
történő megvalósítással (déli part véd képességének
javítása) tovább bővültek.

Így tehát a 2014-2018. időszakban, a tó új víz-
szint-szabályozási engedélyeztetési eljárása volt folya-
matban, amit 2015-ben egy próbaüzemi engedély, 2016
-2018-ban két és fél éves éles próbaüzem, majd egy
KHT és annak engedélyeztetése követett. Végül 2019
februárjában hosszas társadalmi egyeztetést követően

megszületett az 5 évre szóló engedély a Balaton maximális átlagvízállásának (szabályozási vonal) 120 cm-re (104,61 m B. f.) történő megemelésétől. Az engedélyeztetés ideje alatt 2014-ben a tó kilendülése, valamint a monszunszerű (az őszi 1-2%-os valószínűségű) csapadékjelenségek hatására újabb jelentős védekezés volt folyamatban, aminek keretében elkészültek a települési vízkár-elhárítási tervek. A tervek geodéziai felméréssel alátámasztva, már a kilendülések lehetséges hatásterületeit is jelölve készültek el. Az emelt szabályozási vízszint próbaidőszakának (2016-2018.) monitoring eredményei számszerűsítették a kilendülések magassági értékeit, következtetéseket vontak le a valós idejű vízálások és a kilendülések egymásra épüléséről, valamint lecsengésükről. A KHT finomította a felső szabályozási vonalat (összehangolta a Balaton és a Kis-Balaton üzemrendjét), valamint előkészítette a „saját forrásos” (Magyar Állam) projektek indítását. Az engedély jogerőre lépését követően a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság átdolgozta a tó üzemelési szabályzatát.

Összefoglalás

A Balatont és vízgyűjtő területét érintő rövid-, közép- és hosszú távú extrém időjárási események tóra gyakorolt hatásainak mérséklésére a vízügyi szakemberek és szakpolitikusok döntések sorozatát hozták meg az elmúlt húsz évben. A legfontosabb felismerések az alábbiak voltak:

1. A klímakutatásokhoz kapcsolható vízmérleg elemzések, valamint az aszálykutatások megalapozták a tóban történő víztározási lehetőségek kihasználásának fontosságát.

2. A „tavi árvízvédekezések” a déli parton (2010, 2014), a Sió felső szakaszán, a déli parti berekterületeken és a Kis-Balatonon szükséges folyamatos belvízvédekezések alátámasztották a vízszint-szabályozás folyamatának rugalmatlanságát. és a rendelkezésre álló eszközök (vízeresztő- és hajózsilip, Sió-csatorna felső szakaszának állapota és vízemésztő kapacitás) nem megfelelőségét.

Ez a két tényező együtt vezetett el a tó vízszint-szabályozási rendjének felülvizsgálatához, a megengedhető szabályozási (maximális) vízszintek 10 cm-rel (60 millió m³ vízmennyiség) történő megemeléséhez és a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és az OVF közös balatoni uniós projektjeihez. Ezekkel a lépésekkel, reményeink szerint az elmúlt 70 év legjelentősebb vízügyi fejlesztései valósulhatnak meg a Balaton közvetlen környezetében.

Sió-csatorna, Nádor-csatorna és Völgységi-patak védműveiben bekövetkezett károsodások helyreállítása

Írta: Nagy József, Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

AZ ELMÚLT ÉV SIÓ MENTI VÉDEKEZÉSI FELADATELLÁTÁSA A 04.06. SZEKSZÁRD – SIÓAGÁRD - KÖLESD ÉS A 04.07. SIMONTORNYA-KÖLESD KÖZÖTTI ÁRVÍZVÉDELMI SZAKASZOKON TÖBB OLYAN PROBLÉMÁRA IS RÁVILÁGÍTOTT, AMELYET A VÉDEKEZÉST KÖVETŐ KÁRHELYREÁLLÍTÁS SORÁN KELLETT KEZELNI AZ IDEI ÉVBEN, SZOROS ÖSSZEFÜGGÉSBEN A NAGYVÍZI MEDER VÍZLEVEZETŐ KÉPESSÉGÉNEK HELYREÁLLÍTÁSÁVAL.

A védekezést követő felülvizsgálat megállapította, hogy a 2018. február 7-én elindított balatoni vízeresztéssel és ezzel egy időben a Kaposon levonult árhullámmal összefüggésben számos, védképességet veszélyeztető jelenség alakult ki a Sió-csatorna ár- és belvízvédelmi művein, illetve a vízrendszer to-

vábbi érintett vízfolyásain, így a Nádor-csatornán és a Völgységi-patakon egyaránt. A védelmi szakaszokon a magas vízállásokat (Simontornya 613 cm III. fokot meghaladó) és jelentős áramlási viszonyokat kialakító árhullám levonulása jobb parti depónia meghágásokkal és számottevő mértékű mederrézsűsuvadásokkal járt. Az átázott rézsűfelületekről nagyobb fák dőltek a mederbe, a lesuvadt föld és a feltorlódott uszadék a mederben zátonyokat és torlaszokat okozott, melyek a kialakult lefolyási akadályokkal komoly problémát jelentettek mind a Sió, mind pedig a Nádor csatorna érintett szakaszainak vízszállító képességében. A védekezési feladatellátás során a töltések, depóniák koronáin a járőrfelületek károsodtak.

A védképesség helyreállítása érdekében az érintett szakaszokon szükségessé vált a medrek vízlevezető képességének, és a töltés és depónia állékonyságot veszélyeztető mederrézsű suvadások helyreállítása, a visszaduzzasztást okozó zátonyok és torlaszok megbontása a veszélyes mértékű visszaduzzasztás megszüntetésének érdekében.

Az érintett terület ár-és belvízvédelmi szakaszait érintően valósul meg a „Sió-csatorna, Nádor-csatorna és Völgységi patak védműveiben bekövetkezett károsodások helyreállítása” tárgyú beruházás kivitelezése 1.409 Mft értékben, mely a Sió-csatorna vonatkozásában érinti a meder vízlevezető képességét befolyásoló torlaszok eltávolítását Simontornya és Kölesd között, Felsőrácegres térségében a depónia meghágás helyreállítását, valamint egyes mederrézsű leszakadások terméskő rézsűbiztosítással történő helyreállítását.

A folyamatban levő mederrézsű helyreállítás a Kölesd-Simontornya közötti mederszakaszon 44 db beavatkozási helyszínen valósul meg, melynek során mintegy 36.500 m³ kőmennyiség beépítése mellett kerül stabilizálásra a meder. A tervezett munkák jelentős része még az idei évben elkészült, és közel 33.000 m³ kőanyag beépítésre került.

Várhatóan a jövő év első félévéig, mely egyben a beruházás befejezési határideje is, fog elkészülni Kölesdnél a Sió jobb parti rézsű rekonstrukció, melynek során 180 fm Larsen acél szádlemez beépítésére kerül sor kihorgonyzással és kőszórásos rézsűmegtámasztással a mederrézsű védelem biztosítására. Ezen a helyszínen új vízmérce is épül az árvíz során megrongálódott régi vízmérce pótlására. A tervezett befejezési határidőig három műtárgy felújítására is sor kerül, melyből kettő a Sió belvízvédelmi szakaszán a jobb parton Sióagárd térségében található, egy pedig a Nádor jobb parti árvízvédelmi szakaszán Kölesd és Medina között. Mint említésre került, további beavatkozás történt Felsőrácegres térségében, ahol a Sió-csatorna jobb partján bekövetkezett depóniameghágás miatti rongálódás helyreállítására került sor 200 m hosszón. Itt a mederrézsű védelem kiépítéséhez 3000 m³ kő beépítését végezték el.

A Nádor-csatorna, Sió-csatorna és Völgységi patak viszonylatában a Kölesd és Sióagárd közötti mederszakaszokon további 13 db beavatkozási helyszínen valósult meg a mederrézsű helyreállítás, melynek során mintegy 1500 m³ kőmennyiség beépítése mellett került stabilizálásra a meder.

Megtörtént a meder akadálytalan vízlevezetéseinek biztosítása érdekében mindkét védelmi szakaszon a torlaszok és a bedőlt fák eltávolítása, ami a Sió Simontornya-Kölesd közötti mederszakaszán mintegy 100 beavatkozási helyszínt jelentett közel 400 m³ mennyiséggel, a Nádor-csatorna Kölesd-Sióagárd közötti szakaszán pedig 8 beavatkozási helyszínt, közel 80 m³ mennyiséggel. Az utóbbi feladat az ismételt fabedőlések miatt kétszer is elvégzésre került, a Sión pedig az októberben végrehajtott vízeresztéshez kapcsolódó hajózás miatt kellett további öt helyen torlaszeltávolítást végezni.

Részben a tavaly elvégzett Pálfai mederrézsű helyreállítás, részben pedig az idei évben a Pálfai híd alatt elvégzett kisebb mederszabályozás eredményeképp sor került a meder sodorvonalának helyreállítására is az érintett szelvényekben.

A megkezdett és folyamatban levő helyreállítási munkák a lokális beavatkozásokon túl összhangban vannak a tervezett „Balaton levezető rendszer korszerűsítése” projekt védelmi szakaszt érintő feladataival is, melynek megvalósulása további javulást eredményezhet a meder vízlevezető képességében és növeli az érintett ár- és belvízvédelmi szakaszok védelmi képességeit.

WingtraOne pilóta nélküli légi jármű bemutató

Írta: Lunczer Csaba, Vízrendezési és Öntözési Osztály

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság a Középdunántúli Vízügyi Igazgatósággal közösen, a társigazgatóságok részvételével WingtraOne típusú pilóta nélküli légi jármű bemutatót szervezett 2019. november 14-én Sukorón. A WingtraOne típusú pilóta nélküli légi jármű forgalmazója a GDi Magyarország Kft.

A résztvevők először megismerhették a felmérő eszköz legfontosabb paramétereit, amelyet a drón pilótája Vízhányó József - a GDi Magyarország Kft. munkatársa - ismertetett, majd ezt követően a tesztrepülés végrehajtása történt a Velencei-tó sukorói evezőspályájának környezetében, amely során a Fehérvár Médiacentrum televíziós stábjá videós riportot is rögzített.

A WingtraOne nevű merevszárnyú pilóta nélküli légi jármű érdekessége, hogy VTOL képes (VTOL – Vertical Take-Off and Landing), azaz függőlegesen startol, majd a felszállást követően a drón teste vízszintesbe fordul a felmérés időtartamára. A leszállás szintén függőleges helyzetben történik, ami teljesen egyedi konstrukciót jelent a merevszárnyú pilóta nélküli légi járművek között. A VTOL képes légi járművek hatalmas előnye, hogy nincs szükségük nagyméretű fel- és leszállópályára. A WingtraOne drónnal elég pár négyzetméternyi szabad terület ezekhez a manőverekhez, ugyanúgy, mint a multirotoros ortokopter típusú drónok esetében.

A közel 3,7 kg-os tömegű WingtraOne raketerében egy Sony RX1RII típusú, 42 megapixel felbontású, full frame-es szenzor található, amely reptetés közben fényképeket készít a felmérendő területről. Az elkészült felvételek utófeldolgozása során ortomozaiokat, digitális domborzatmodellt, valamint pontfelhő állományt generál a szoftver, amelyek nagy segítséget nyújthatnak a vízügyi ágazati feladatok végrehajtásában.

Az ágazatban alkalmazott pilóta nélküli légi járművek belvíz-, árvíz-, helyi vízkár, jégvédekezés és egyéb beavatkozást igénylő helyzetek esetén az érintett terület gyors légifelvételére használatosak, de számtalan egyéb funkcióra is alkalmasak: például vízfolyások nyomvonalainak felmérésére, növényzet monitoringra, kénkiválás monitorozására, használhatók, de akár egy döntés előkészítő tanulmány modelljének alapadatát is szolgáltatathatják.

Országos értekezletek

Írta: Szabó Péter, Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

I. Országos Települési Vízgazdálkodás és Víziközmű Értekezlet

2019. 11. 18-20. között került megrendezésre Győrben az I. Országos Települési Vízgazdálkodás és Víziközmű Értekezlet. Első a maga nemében, mert bár Víziközmű Értekezlet (valamilyen formában) sok éve megrendezésre kerül, de az új felállítás szerint a települési vízgazdálkodással közösen az idei volt az első alkalom. Ennek megfelelően az értekezlet részben az útkeresésről, feladatok meghatározásáról is szólt. A Települési Vízgazdálkodás annyira új területnek számít (ilyen formában nem csak a vízügyeken, hanem országosan is), hogy jelenleg még csak körvonalazódnak a pontos feladatok. A víziközmű tekintetében természetesen már jól körülhatárolt szakterület, ami komoly múltra tekint vissza, így az értekezlet vonatkozó része inkább az aktuális és jövőben várható feladatok és a jelen problémáinak összegzéséről szólt.

Természetesen nem maradhatott el a szakmai kirándulás sem, a győri kollégák a helyi szennyvíztelep bejárására, valamint egy belvárosi sétára invitáltak bennünket. Utóbbi célja a közelmúltban elkészült belvárosi partfalrendezés bemutatása volt. Az esemény zárásaként a három nap tapasztalatainak összefoglalása következett, és természetesen a stafétabot átadása. Jövőre a FETIVIZIG rendezi az értekezletet.

Országos Vízgyűjtő- és Vízkészlet-gazdálkodási Értekezlet

Idén a NYUDUVIZIG volt a soros az Országos Vízgyűjtő és Vízkészlet-gazdálkodási Értekezlet megrendezésében, akik Zalakarosra invitáltak minket november 26-28 között. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság szervezeti módosulásai ezt az értekezletet is érintették némileg, hiszen új feladatként a vízminőség kérdése is sokkal hangsúlyosabban megjelent. A megszokott formához képest további csavar a levezetésében, hogy nem csak előadásokat hallgathattunk meg, de sokkal aktívabb szereplőként lett bevonva a hallgatóság is. Egyes előre jelzett és kiemelt témakörökben a jelenlévő vízügyi igazgatóságoknak is meg kellett nyilvánulnia a saját problémák, tapasztalatok, észrevételek felsorolásával. A hallgatóság ilyen szintű bevonása nem csak egy, de a hangulatnak is jót tett a maga módján, hiszen

A tanulmányi kirándulás a helyi kiemelt nevezetességeket célozta meg, először a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszert jártuk körbe – na nem szó szerint, hiszen arra talán a teljes három nap is kevés lett volna –. Ezt követően a Hévízi-tó következett, ahol annak földtani helyzetét és a rá települt létesítmények helyzetét ismerhettük meg, egy rövidebb sétával egybekötve. Az estét a már-már szokásosnak nevezhető hajnalig tartó mulatozás zárta. Itt is kiosztásra került a jövő évi házigazda szerepe, a KÖTIVIZIG nyerte a megrendezés jogát.

PROJEKTJEINK

RENDEZVÉNYEK

Írta: Halasi Réka, Projekt Osztály

Sétahajózás a Táj Nemzetközi Napja alkalmából

Az Európa Tanács kezdeményezésére 2017-től október 20-án ünnepeljük a Táj Nemzetközi Napját. Az idén a táj és a víz kapcsolata, valamint a vízhez köthető természeti értékeink megőrzéséért vállalt felelősség állt a nemzetközi figyelem középpontjában. A kezdeményezéshez és a nap köré épülő programsorozathoz a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a „Velencei-tavi partfal komplex, fenntartható rehabilitációja” című projekt tematikáját érintő, általános iskolás gyerekeknek szóló programmal csatlakozott.

A projektben megvalósuló fejlesztések, célként kitűzött eredmények bemutatása kiváló támpontot nyújtott, hogy az Igazgatóság érzékeltesse a megvalósuló tevékenységek pozitív környezetformáló hatásait,

támogatva a jövő generációjának környezettudatos, természeti értékeinket megóvó szemléletének formálódását.

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2019. október 16-án velencei-tavi sétahajózással egybekötött élménytúrára invitálta a Székesfehérvári Felsővárosi Általános Iskola Sukorói Tagiskolájának tanulóit, szemléltetve a Velencei-tó természeti értékeit és az emberi beavatkozások pozitív eredményeit. A diákok képet kaptak a Velencei-tó állat- és növényvilágáról, vízminőségéről, a projektben megvalósítandó fejlesztésekről, ökológiai célkitűzésekről, valamint a velük kapcsolatban fellelhető összefüggésekről.

Lakossági fórum Siófokon

A Balatonnak, mint hazánk egyik rendkívül nagy gazdasági-, idegenforgalmi értékének, kiegyensúlyozott állapotban való megőrzését a vízgazdálkodás eszközeivel segíteni és biztosítani kell.

Ennek előmozdítása érdekében az OVF és a KDTVIZIG konzorciumi együttműködésében valósul meg a Balaton levezető rendszerének korszerűsítése című projekt, mely során megtörténik a vízszintszabályozó nagyműtárgyak (siófoki leeresztő zsilip, balatonkiliti mederduzsasztó valamint a siófoki hajózsilip) teljes átépítése.

Ezzel összefüggésben kotrási munkák kerültek beütemezésre a Sió-csatorna egyes mederszakaszain a

csatorna vízlevezető képességének fokozása érdekében.

Megvalósul a Sió-csatorna árvízvédelmi töltésrendszerének magasítása és egy szakaszon történő áthelyezése, mely az árvízvédelmi biztonság növelését szolgálja. A projekt keretében rendezésre kerülnek a Sió-csatorna mentén lévő, felújítandó magas partok is.

A hosszabb ideig tartó vízeresztés esetén a Sió-csatorna mentén az ún. fakadóvízes területeken az altalajon keresztül fellépő, nagy kiterjedésű, tartós vízborítottság okozta problémák megszüntetése érdekében vizes élőhelyek kerülnek kialakításra

RENDEZVÉNYEK

Írta: Halasi Réka, Projekt Osztály

2019. augusztus 25-én lépett hatályba a 1509/2019. (VIII. 23.) határozat, melynek értelmében a Magyar Állam többletforrást biztosít a projektben megfogalmazott célkitűzések átfogó megvalósításának érdekében, így a megfogalmazott műszaki tartalom teljesítésének fedezetére az Európai Unió és a Magyar Állam bruttó 18.939.091.996 Ft vissza nem térítendő támogatást nyújt.

A kivitelezési munkálatokat a STRABAG Építőipari Zrt. és a Colas Alterra Zrt. alkotta SC Siófok Konzorcium valósítja meg, mely idén ősszel meg is kezdte a korszerűsítési munkálatok előkészítését. A tervezési feladatok során összeállították a Balatonkiliti mederduzzasztó alapozási terveit, jelenleg a mederduzzasztó új helyszínén földmunkálatok zajlanak. Ezzel párhuzamosan közműfeltárási és organizációs (felvonulási terület kialakítás, ideiglenes szállítási út kiépítés, munkaterület

lehatárolás) munkálatok is folynak.

A beruházás előrehaladásának ismertetése céljából 2019. december 3-án lakossági fórumot tartott a kedvezményezett Konzorcium Siófokon. Az érdeklődők rövid köszöntését követően Igazgatóságunk képviselőjében Tóth Sándor műszaki igazgató-helyettes úr tartott tájékoztató előadást a projekt műszaki tartalmáról, a megvalósuló célkitűzésekről, majd a kivitelező konzorcium részéről Kiss Gergely építésvezető bemutatta a tervezett korszerűsítési munkálatokat és azok ütemezését.

A tájékoztató előadásokat követően megjelent érdeklődők feltehetik a bennük megfogalmazódott kérdéseiket, és lehetőségük nyílt meglátásaikat kifejteni az elhangzottak vonatkozásában.

Lakossági fórum Szekszárdon

Az OVF és a KDTVIZIG konzorciumi együttműködésében valósul meg a Szekszárd, Lőtéri vízbázis kármentesítése című projekt, melynek célja a Szekszárd keleti részén kialakult felszín alatti klórozott szénhidrogén szennyezettség felszámolása.

A Lőtéri vízbázis a Szekszárdi-dombság előterén és a Tolnai-Sárköz dunai árterén helyezkedik el, a közel É-D-i csapású vasútvonaltól keletre a Siócsatornáig, illetőleg a Gemenc vidék határáig terjed ki. Az ipari zóna területéről kiinduló, a felszín alatti vízben kimutatható, oldott állapotú szennyezettség jelenleg mintegy 3 km²-nyi területet érint, melynek nagy része iparterület, szórványosan családi házas beépítettséggel. A projekt célkitűzése az érintett terület környezeti kockázatot jelentő talajvíz szennyeződésének felszámolása, a kármentesítés hatékonyságának megfigyelésére alkalmas monitoring rendszer kiépítése és működtetése, mely megvalósítására a KEHOP-3.3.0 konstrukció keretében az Európai Unió 6,35 milliárd Ft támogatást biztosít.

Jelenleg a projekt előkészítő szakasza zajlik, melynek feladata a szennyező anyag elterjedésével érintett területek felmérése, az esetlegesen fennálló kockázatok

meghatározása, a szennyezettség felszámolásához szükséges engedélyezési tervdokumentációk összeállítása és az engedélyezési eljárások lefolytatása. Az előkészítő tervezés során elvégzett vizsgálatok és terepi tesztek eredményei adatot szolgáltatnak a kármentesítésre alkalmas, leghatékonyabb műszaki beavatkozási technológia megtervezéséhez.

Az előkészítő tervezés végéhez közeledve a kedvezményezett konzorcium a lakosság minél teljesebb tájékoztatása céljából, 2019. november 27-én, Szekszárdon lakossági fórumot tartott. Az érdeklődők rövid köszöntését követően Igazgatóságunk részéről Tóth Sándor műszaki igazgató-helyettes úr tartott tájékoztató előadást a projekt műszaki tartalmáról, a megvalósuló célkitűzésekről, majd a tervező ismertette a tényfeltárással kapcsolatos lehatárolt szennyezőanyag térbeli elterjedésének mértékét, és bemutatta az elvégzett vizsgálatok és a terepi tesztek eredményei alapján a terület kármentesítésére tervezett műszaki beavatkozási technológiát.

A rendezvény zárásaképp a résztvevők feltehetik a bennük megfogalmazódott kérdéseiket lehetőségük nyílt meglátásaikat kifejteni az elhangzottak vonatkozásában.

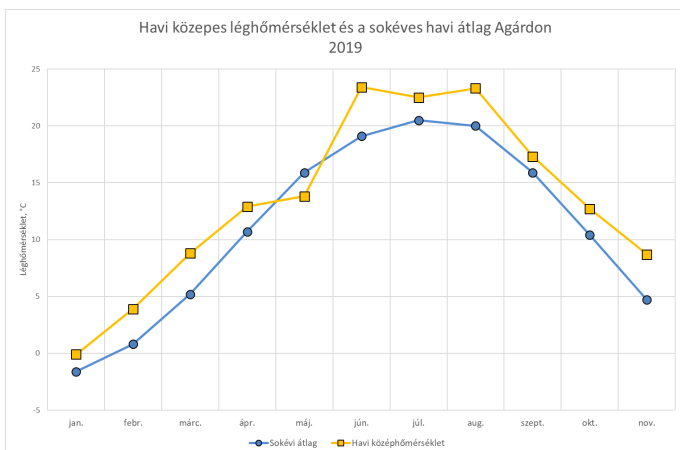
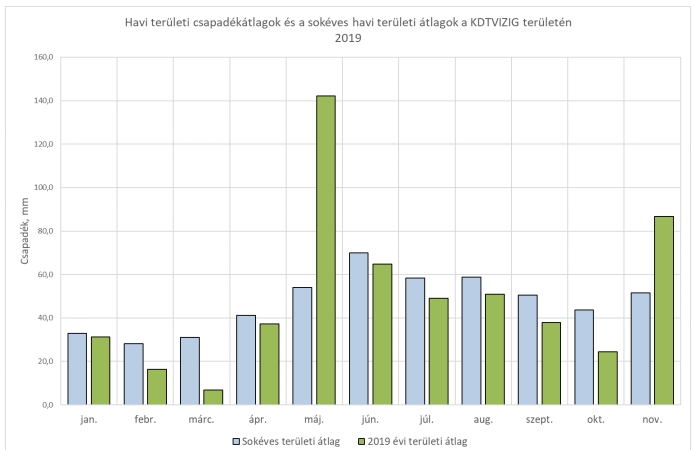

HIDROMETEOROLÓGIA HELYZETKÉP

NOVEMBER RAIN

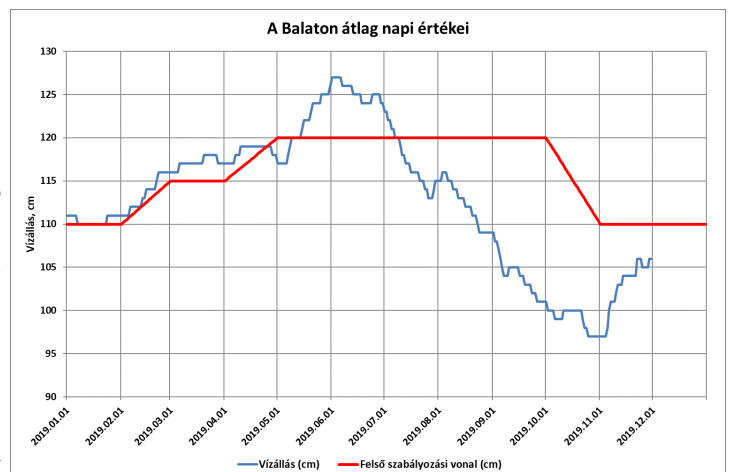
Írta: Kolonics Daniella

A 2019-es évre jellemző csapadékszegény időjárás tovább folytatódott az őszi hónapokban is, ugyanakkor ez alól mégiscsak kivételt képez a november. Október utolsó napjaiban (mikor máskor, mint a hosszúhétféje környékén) kezdődő csapadékosabb időszak szinte egész novemberben kitartott - kisebb megszakításokkal. Ennek eredménye az lett, hogy a szeptemberrel és az októberrel ellentétben a november területi csapadékátlaga a sokéves területi átlagot meghaladva, annak 168 %-át érte el. Az évszak legnagyobb napi csapadékát november 5-én mértük Kurd állomáson 37,6 mm-t.

Az idei őszi középhőmérsékletek azt mutatják (az agárdi meteorológiai mérőállomás adatai alapján), hogy ez az évszak is a sokéves átlag felett alakult, mintegy 1-4 °C-kal. Az agárdi állomás adatsorai alapján az ősz maximum hőmérsékletét szeptember 1-én mértük, ami 33,6 °C volt, míg a legalacsonyabb hőmérsékletet október 8-án mértük 0,6 °C-kal. Alapvetően elmondható, hogy az ősz első fele hőmérséklet szempontjából késő nyárisan alakult, de a többi részében sem kellett a kellemes, meleg idő után sóvárogjunk.

A Balaton vízállása hasonlóan a nyári időszakhoz, folyamatosan csökkent, köszönhető az átlagnál melegebb őszi hónapok okozta fokozott párolgásnak és a folytatódó csapadékhiánynak, illetve egy kisebb vízeresztésnek, amely október 16-tól 29-ig tartott. A tó vízszintje az október végén kezdődő csapadékos időjárás hatására gyors emelkedésbe kezdett. Szeptember 1-én a Balaton átlag vízállása 109 cm volt, az időszak végén, november 30-án pedig 106 cm, ami a szabályozási vonal aktuális szintjétől 4 cm-el maradt el. A Balaton átlag időszakos minimumát október 25-én érte el, ekkor a vízállás 97 cm volt. November 20-a óta ismét történik vízeresztés a Balatonból, melynek jelenlegi vízhozama 25 m³/s.

A Dunán szeptember-november között fokozati vízszintet elérő árhullám nem alakult ki.

„AZ EGYIK LEGFONTOSABB SZÓ SZÁMOMRA: AZ ÖSSZETARTÁS”

INTERJÚ

MÉSZÁROSNÉ KISS EMERENCIÁVAL

NÉMI GONDOLKODÁS ELŐZTE MEG A DÖNTÉST, HOGY A SOK ÉRTÉKES KOLLÉGA KÖZÜL KI LEGYEN ENNEK A LAPSZÁMNAK AZ INTERJÚALANYA. MEGTISZTELTEK MÁR BENNÜNKET VEZETŐK, KOMOLY SZAKTEKINTÉLYEK, FIATAL REMÉNYSÉGEK. VÉGÜL OLYAN KOLLÉGÁRA ESETT A VÁLASZTÁSUNK, AKI TÖBB ÉVTIZEDES PÁLYAFUTÁSÁVAL A HÁTA MÖGÖTT ABBÓL ADHAT PÉLDÁT, MIKÉNT LEHET BELETENNI EBBE A SZAKMÁBA A TELJES SZÍVÜNKET. NEMRÉGIBEN VALAKI – NAGYON TALÁLÓAN – IGAZGATÓSÁGUNK EMBLEMATIKUS MUNKATÁRSÁNAK NEVEZTE ŐT. A KÖVETKEZŐKBEN MÉSZÁROSNÉ KISS EMERENCIÁVAL, EMIKÉVEL BESZÉLGETÜNK, AKI A VÍZVÉDELMI – ÉS VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI OSZTÁLY VÍZIKÖZMŰ REFERENSE.

Több, mint 35 éve léptél a vízügy kötelékébe. Hogyan kezdődött?

Véletlenül adódott a lehetőség számomra. A Budapesti Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Karán kétfokozatú képzésben vegyész üzemmérnöki, illetve biológus mérnöki diplomát szereztem. Erre a végzettségemre alapozva kerültem a jelenlegi Fejérvíz Zrt. ivóvíz laboratóriumába, ahol megbízott laborvezetői feladatokat láttam el 3 évig, de ez a tevékenység - a szakmai és vezetői rutin hiánya miatt - nem igazán bizonyult testhezálló munkának számomra. Váltani készültem, amikor szakmai kapcsolatokon keresztül értesültem arról, hogy a KDT Vízügyi Igazgatóság Vízellátási és Csatornázási Osztályára, az úgynevezett ipari csoportba éppen vegyészmérnök munkatársat keres. Döntöttem és egy hét múlva - egészen pontosan 1984. február 1-jétől - az Igazgatóság dolgozója lettem.

Milyen feladatok vártak rád?

A belépésem időszakában az Igazgatóság még vízügyi hatóságként működött, így a vízjogi engedélyek kiadása is a feladatkörökhöz tartozott. Ipari vízellátási és csatornázási ügyintézőként, a működési területünkön lévő ipari nagy- és kisüzemek, telephelyek, állattartó telepek vízgazdálkodására (vízellátására, szennyvíz- és csapadékvíz-tisztítására és -elvezetésére) vonatkozó vízjogi engedélyek műszaki részének összeállítása volt a fő feladatom. A feladatkör szennyvíztisztítással kapcsolatos része az egyetemi tanulmányaimból már ismerős volt, de a vízellátás vonatkozásában sokat kellett még tanulnom. Szerencsés voltam, mert nemcsak az osztá-

lyomon belül, hanem a társosztályoknál is segítőkész kollégákkal hozott össze a sors és olyan főnökeim, csoportvezetőim voltak, akikről rengeteget lehetett tanulni, így hamar ment a beilleszkedés. Bízta bennem, hagytak önállóan dolgozni, úgy éreztem, hogy megtaláltam a helyemet. Kb. 30 évig foglalkoztam ipari vízgazdálkodással, és ezres nagyságrendre tehető azoknak a vízjogi engedélyeknek a száma, melyek műszaki része a nevemhez fűződik.

A feladatok elvégzéséhez az Igazgatóság többi műszaki osztályával történő koordinálásra, a tervezőkkel, az ügyfelekkel történő egyeztetésekre, tárgyalásokra is szükség volt. Engem a munka változatossága, rugalmassága tartott itt ilyen sokáig és nagyon élveztem, hogy a feladatok zöme nem csak íróasztalhoz kötött. Számptalan helyszínen jártam a működési területünkön, rengeteg üzemet, technológiát és embert ismertem meg, mely mind a helyismeretemet bővítette.

Soha nem voltam vezető, de ez nem okozott számomra csalódást, hiszen a munkavégzésem során, mind a munka-, mind az emberi kapcsolatok adtak napi sikerélményeket, számos pozitív visszajelzést kaptam elsősorban az ügyfelektől, akik jó néven vették, hogy az ügyüket segítőkészen próbáltam mindig megoldani. Szerettem mindig az ügyfelekkel foglalkozni, jó kapcsolatot ápoltam és ápolok néhányukkal jelenleg is, hiszen tudják, hogy bármikor fordulhatnak hozzám tanácsért, útbaigazításért.

Sok évtizedes tapasztalatod nyilván különleges szellemi tőkéket képvisel...

Valóban én vagyok az utolsó az Igazgatóságon, aki az ipari üzemek vízgazdálkodásával ilyen hosszú ideig foglalkozott. A munkám nagyobb részét jelenleg a települési vízgazdálkodási (vízellátás, szennyvízelvezetés-és tisztítás) feladatok

töltik ki, de természetesen az ipari vízgazdálkodással is foglalkozom még. Az említett, számos telephelyi szemléken látottakra, tapasztaltakra szerencsére még mindig jól emlékszem, így ezekből az emlékekből sokat tudok és akarok is segíteni a fiataloknak. Ez azért is fontos, mert a feladat- és jogkörök mai formában történő leosztása, sajnos már nem teszi lehetővé - legalábbis minimálisra csökkenti az esélyt arra -, hogy a vízügyi kollégák kijussanak a helyszínre és személyesen lássák, miként valósul, illetve valósult meg az, amivel az íróasztal mellett dolgoztak. Pedig erre a helyismeretre óriási szükség lenne most is.

Váltottál-e munkakört vagy osztályt az évek során?

Az osztályok között nem mozogtam, de olyan előfordult, hogy vagy az osztály neve változott, vagy osztályon belül a feladatköröm módosult némileg, így kb. 7-8 évig hulladékgazdálkodással is foglalkoztam. Viszont a pályám mélypontjának éreztem, amikor 2012-ben, a Nemzeti Környezetügyi Intézethez szervezték ki többek között az én tevékenységemet is. Számos szakmai és személyes kudarc ért akkoriban, értelmetlennek éreztem a munkámat, nagyon nehezen viseltem az átszervezést és a körülményeket. Kényszerű időszak volt ez számunkra, a túlélésre játszottunk. A szívünk a vízügyé volt, de bár a régi kollégáink között, ugyanazon a helyen dolgoztunk, nem tartoztunk közéjük. Később kiderült, hogy a létrehozott új intézmény nem működőképes és mindenki megnyugvására visszakerültünk újra a vízügyi igazgatóságra. Mindazonáltal az idő azt igazolta, hogy ezeknek a kevésbé vidám periódusoknak is

megvan a szerepe az életben és lehet belőlük okulni. Összehasonlítási alapot kaptunk, hogy megtanuljunk becsülni a jót, illetve rájöttem én is, hogy nem szabad túlságosan sokat foglalkozni a megmásíthatatlannal.

Ahogy akár az ügyfeleidet, akár a fiatal kollégákat említed, abból kitűnik, hogy nagyon fontos számodra, hogy segítségként állj a téged körülvevő emberek mellett.

Az ügyfelekkel való helyes bánásmódhoz szükség van egy kis pszichológusi vénára. Mindig szerettem segítő partnerként fellépni még akkor is, ha volt néha egy-egy negatív felhangú intézkedés. Időnként a feladat része volt, hogy oldjam azt a feszültséget, amit egy hatósági személy megjelenése kelt, de olyan is volt, hogy keményebben kellett egy felháborodott ügyfelet megnyugtatni.

Számtalan kollégával dolgoztam együtt, akikkel úgy érzem mindig kiegyensúlyozott volt a viszonyom. Sosem volt velük konfliktusom, az esetleges nézeteltéréseket hamar tisztáztuk. Ez talán annak köszönhető, hogy nagyon komolyan veszem az „összetartás” szót. Büszke vagyok rá, hogy a fiatal kollégákkal is mindig jól kijöttem, illetve kijövök, semmilyen generációs szakadékot nem éreztem, érzek köztünk. Nagyon beszédes és igen jólesik, amikor a fiam generációja meghív egy-egy buliba, kitüntetésnek veszem, hogy befogadnak, pedig anyukájuk lehetnék.

Voltál kiváló dolgozó, kaptál tanácsosi kinevezést, kétszer részesültél igazgatósági elismerésben és szintén kétszer adományoztak neked Miniszteri Elismerő Oklevelet. Mindez azt mutatja, hogy folyamatos visszaigazolást kapsz a munkád értékére vonatkozóan. Te mit érzel pályád csúcspontjának?

Mindezek nagyon fontos szakmai visszacsatolások és nagyon örültem valamennyinek, de legfőképpen a tavaly év végi igazgatósági elismerés okozott számomra óriási örömet. Ezek mellett az egyik legnagyobb szakmán kívüli elismerésnek ítélem, hogy éppen rám esett a választás erre az interjúra, a másik legnagyobb elismerést - lehet, hogy furcsán hangzik - pedig az jelentette számomra, hogy 2018-ban, a hagyományos Szeged-Székesfehérvár sporttalálkozón, én lehettem a csapat kapitánya. Igaz, hogy kikaptunk, de nagyon jól esett, hogy a fiatalok hallgattak rám, elfogadtak vezetőjükként.

A szakmai tisztelet és elismerés is jólesett mindig, de nekem ezek az emberi megnyilatkozások szinte a legfontosabbak. Én is igyekszem ezért folyamatosan tenni és jó hangulatot teremteni magam körül.

Ez sikerül is, hiszen számos megmozduláson, rendezvényen lehet rád és a jókedvedre számítani.

Azt gondolom, hogy mivel a munkahelyünkön több időt töltünk egymással, mint otthon a családtagjainkkal, törekedjünk ezt örömmel tenni. Ebbe beletartozik az is, hogy tegyünk a szükségesnél egy kicsit többet egymásért és a munkahelyünkért is. Sokszor kértek fel közösségi, akár munkaidőn kívüli feladatokra, melyeket mindig elvállaltam, számos sportrendezvényen is szívesen részt vettem mindig. A vízügyes szakma amúgy is összetartáson alapszik, így a csapatszellem, az összetartó, jó közösség mindig fontos volt számomra. Az összetartás viszont csak úgy alakul ki, ha a magánéletünkből mások számára is áldozunk egy kicsit. Erre ösztönzőm a fiatal kollégáimat is, hogy most kell szervezni olyan eseményeket, illetve olyan eseményeken kell részt venni, amelyek élményt adnak és amelyekre 30 év múlva is szívesen visszatekintenek. Igaz, hogy a világ időközben megváltozott, stresszesebb lett, de áldozni kell az élményekre, hiszen ezek később busásan kamatozódhatnak. Az osztályunkon úgy érzem, jól működik az összetartás, megtartjuk a névnapokat, nyáron néha esténként összejövünk beszélgetni, sörözni.

Őszig vagy velünk, utána következnek a nyugdíjas éveid. Hogy nézel az új időszak elébe?

Már most tudatosan építem a leendő életemet. Úgy érzem, hogy nem fogok unatkozni, remélem, hogy az egészségem is lehetővé teszi majd mindazt, amit el-

terveztem. A fiam külföldön él, nemrég megszületett a kisunokám, így valószínűleg sokat fogok utazni a férjemmel együtt. Szabadidőmben zumbázok, amit nagyon kedvelek, hiszen a csapat kiváló valamint a gimnáziumi osztálytársaimmal is évente kétszer összejövetelt szervezek. Ezek a közösségek nagyon meghatározóak számomra. Tervezem, hogy a vízügyes nyugdíjas klubba is belépek és ígéretet tettem a régi és a jelenlegi kollégáimnak, hogy az agárdi nyaralónkban bográcsozást szervezek majd nekik.

Ami még szintén nagyon fontos az életemben, a családi összetartás. Sajnos a szüleim már nem élnek, de 3 testvéremmel és családtagjaikkal, évente legalább kétszer összejövünk, a hagyomány immáron kb. 40 éves. Szabadidőmben szívesen kézműveskedem, ékszereket, személyre szabott ajándékokat készítek és vissza szeretnék térni a varráshoz, az olvasáshoz és a keresztrejtvényfejtéshez.

A nyugdíjba menetellel kapcsolatban vegyesek az érzelmeim. Kicsit fáj a szívem itthagyni a munkámat és a kollégáimat, de tudomásul kell venni, hogy vannak életszakaszok, melyek lezárulnak, át kell adni a helyet a fiataloknak. Azt remélem, hogy amit itt hagyok magam után, abból az látszik majd, hogy olyan ember voltam, aki mindig alapos volt és törődött a munkájával. Ezért is maradok egy kicsit tovább a szükségesnél, mert látva a jelenlegi és jövőbeli feladatköröket, van még mit átadnom és amit az ismereteimből tovább tudok örökíteni, azt megteszem!

AZ AQUAMOBILE - DE NEM AZ ÚJSÁG!

TALÁN VAN NÉHÁNY OLVASÓNK, AKI NEM TUDJA, HONNAN KAPTA NEVÉT IGAZGATÓSÁGI LAPUNK, AZ AQUAMOBILE. A NÉVADÓ KOLLÉGÁKAT EGY OLYAN KÜLÖNLEGES SZERKEZET IHLETETTE, MELY KÜLÖNBÖZŐ MALOMFAJTÁKAT ÖTVÖZ JÁTÉKOS FORMÁBAN. IMPOZÁNS LÁTVÁNYT NYÚJT AZ IGAZGATÓSÁGUNK SZÉKESFEHÉRVÁRI KÖZPONTJA ELŐTTI PARKBAN, REGÉNYES TÖRTÉNETE VAN ÉS NEMRÉGIBEN A VÁROSBAN LÁTOGATOTT AZ ÉPÍTMÉNYT ÖSSZESZERELŐ CSAPAT TAGJA, AKI A FEHÉRVÁR MAGAZINNAK MESÉLT.

Húsz éve Fehérváron az Aquamobile

Szerző: Kovács V. Orsolya

Akár öt órát is képesek voltak sorban állni az emberek az 1998-as Lisszaboni Világkiállításon, hogy kipróbálhassák a különleges Aquamobile-t. A szerkezet már húsz éve Székesfehérváron várja a látogatókat, most az egyik alkotója is felkereste, és mesélt nekünk a szerkezet titkairól. Húsz esztendeje, 1999. óta áll Székesfehérváron az Aquamobile a Balatoni úti Vízügyi Igazgatósággal szemben a Beszédes József parkban. A különleges alkotást az 1998-as Lisszaboni Világkiállításra tervezte egy akkor végző építészhallgató, Borosházi Tamás. Portugáliában kilenc hónapon keresztül jártak csodájára a látogatók, majd Székesfehérvárra került, és már két évtizede a fehérváriak büszkélkedhetnek vele. A napokban városunkba látogatott családjával együtt Tissevits Dezső, aki egyike volt az Aquamobile-t összeszerelő csapatnak 1998-ban. Vele együtt fedeztük fel újra az alkotást, melyet azóta is

élete legemlékezetesebb munkájaként tart számon. Az első csavartól az utolsó benne van a két kezem munkája, minden részletére emlékszem. Valahova az aljára a nevemet is bevéstem. Ez már a második világkiállítási alkotás, amiben közreműködtem, ott voltam 1992-ben Sevillában is a Makovecz-háznál. De ezt jobban a szívembe zártam!

Mennyi ideig tartott, amíg elkészült az Aquamobil?

Négy és fél hónapig készült. Amiatt is, mert ilyen tölgyet akkor Magyarországon nem lehetett kapni. Több mint két hónap alatt szereztük meg a rönköket hozzá. Nagybátyáméknak volt egy erdész ismerőse, aki Marcaliban talált négy olyan rönköt, amiből kijött volna, de azt már eladták Ausztriának. Telefonálnunk kellett a minisztériumnak, és onnan szóltak a kereskedésnek, hogy ne engedjék az osztrák kamionra a rönköket. Végül minden ebből a tölgyfából készült az Aquamobile-ra, kivéve talán a fogakat, amik égerből.

Hogyan szállították ki a világkiállításra?

Kamionnal, de nem éppen egyszerűen. Túl nagyok ugyanis a tengelyek. A legmélyebb fekvésű kamionnal lehetett csak kivinni, mert voltak olyan helyek, ahol másképpen nem fért volna át a hidak alatt. Háromezer-ötszáz kilométert tett így meg, darabokra szét-szedve. Külön a medence, külön minden tengely, mindezt aztán a helyszínen újra össze kellett rakni. Már itthon is többször szét-szedtük és összeraktuk, mert ahol először próbálkoztunk, ott csak egy tengely fért el az épületben. Így kivittük Dunakeszire,

Mi az az Aquamobil?

Az Aquamobil több különböző malomfajta ötven játékos formában. Három részből áll. Az első tagja egy szárazmalom rekonstrukciója, melynek taposókerekéhez egy vödörös vízemelő csatlakozik. A keréken vödörök vannak. A vödörből alázúduló víz meghajt egy vízimalomkereket, amit egy kallómalom vagy hámorkalapács követ. Ide a tervező egy emberi kart formázó faragást tervezett. A markában található egy pecsét, mellyel bármilyen papírra lehet nyomtatni. A szerkezet a '98-as vizes témájú („Az óceán a jövőnk közös kincse”) világkiállításon a magyar pavilon büszkesége volt, több százezer látogatójának köszönhetően bekerült az expó legnépszerűbb darabjai közé.

egy nagyobb csarnokba, ott teszteltük, hogyan működik. De itthon még egyszerű volt, mert magyarul elmondtam, hol kell felsétálni rá, melyik kart kell elnyomni, és előbb-utóbb elindultak a kerekek, hozták fel a vizet, a végén pedig egy pecsétet lehetett nyomni vele a világhiállítás logójával. De kint, Lisszabonban már bonyolultabb volt ezt megértetni a nemzetközi közönséggel.

Mennyi idő alatt rakták össze ott?

Három és fél hétig tartott. Nagy különlegességnek számított! Az első ember, aki kipróbálta, az amerikai Disneyland főigazgató asszonya volt. Én voltam az egyik szerencsés ember, aki megszólíthatta, mert éppen ott sétált a magyar pavilon előtt. Teljesen odáig volt érte!

Ott is kellett maradniuk üzemeltetni?

Három hónapot töltöttem a világkiállításon. Ezalatt sokszor láttam, hogy volt, aki négy-öt órát is sorban állt, hogy egy stemplit nyomjon vele. Abban az évben a harmadik leglátogatottabb volt a magyar pavilon, az amerikaiak és a japánok előztek csak meg minket. De hát mind a kettő csúcstechnológiával dolgozott!

ÚJ MUNKATÁRSUNK

SZELTNER ÁGNES ZSUZSANNA, Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

NYUGDÍJBA VONULT MUNKATÁRSAINK

KALAMÁSZ JÁNOS, Veszprém Megyei Szakasz mérnökség

SZEDELI JÁNOS, Tolna Megyei Szakasz mérnökség

TÓTH JÁNOS, Fejér Megyei Szakasz mérnökség

ZSIRAINÉ TÓTH ILONA, Balatoni Vízügyi Kirendeltség

KINEVEZÉS

LENDVAINÉ RÉPÁSI RITA, Balatoni Vízügyi Kirendeltség

Új munkatársunknak és kinevezettünknek gratulálunk, munkájukhoz sok sikert kívánunk, nyugdíjba vonuló munkatársainknak pedig egészségesben eltöltött, tartalmas nyugdíjas éveket kívánunk!

IGAZGATÓSÁGI ELISMERÉSEK

A 2019-es év végén ismét sor került az igazgatósági elismerések átadására. Dolgozóink évről-évre javaslatot tesznek azokra a munkatársakra, akik megítélésük szerint az elmúlt esztendőben kiválóan teljesítettek, példával jártak előttünk. Ez alkalommal a következő munkatársaink részesültek elismerésben, akiknek őszintén gratulálunk!

Bán György	vízilétesítmény üzemeltető	Tolna Megyei Szakasz mérnökség
Blaskó István	területi felügyelő	Veszprém Megyei Szakasz mérnökség
Faludiné Kocsis Anikó	humánpolitikai ügyintéző	Veszprém Megyei Szakasz mérnökség
Hadnagy Éva	pénzügyi ügyintéző	Közgazdasági Osztály
Horváth Csaba	vízrajzi üzemeltető	Vízrajzi és Adattári Osztály
Horváth László	vízrendezési referens	Vízrendezési és Öntözési Osztály
Kovács István	meder és csatorna biztos	Fejér Megyei Szakasz mérnökség
Mészárosné Kiss Emerencia	víziközmű referens	Vízvédelmi és Vízugyjtő-gazdálkodási Osztály
Sápi Zsolt	létesítmény üzemeltető	Balatoni Vízügyi Kirendeltség
Szukics Vilmos	mederőr	Veszprém Megyei Szakasz mérnökség

Összeállította: Langbein Zita, Németh Tímea

AZ ELMŰLT IDŐSZAK OKTATÁSAI

Írta: Verpuláczi Andrea

A KÖZÉP-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁGNÁL A KÖZALKALMAZOTTAK ÉLETPÁLYA-MODELLJE 2018. JANUÁR 1-JÉN INDULT, ÍGY AZ ELSŐ NÉGY ÉVES TOVÁBBKÉPZÉSI CIKLUS FELÉHEZ ÉRKEZTÜNK, AMELYET EDDIG MINDEN DOLGOZÓ SIKERESEN TELJESÍTETT. A 2019. ÉV UTOLSÓ NEGYEDÉVÉBEN SOK OLYAN KÉPZÉSI LEHETŐSÉG ADÓDOTT, AMELYEN A DOLGOZÓK GYARAPÍTHATTÁK TUDÁSUKAT ÉS AMELYEKEN VALÓ RÉSZVÉTELLEL ELEGET TEHETEK A TOVÁBBKÉPZÉSI KÖTELEZETTSÉGÜKNEK. A KÖZÉPFOKÚ ÉS FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰ KOLLÉGÁKNAK AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG (OVF), VALAMINT A FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰ MUNKATÁRSÁK ÉS A VEZETŐK RÉSZÉRE A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM (NKE) IS BIZTOSÍTOTT KÉPZÉSEKET. TÖBB BELSŐ TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAM IS AZ ELMŰLT IDŐSZAKBAN KERÜLT MEGVALÓSÍTÁSRA, AMELYEN A KDTVIZIG ALAPFOKÚ ÉS KÖZÉPFOKÚ VÉGZETTSÉGŰ DOLGOZÓI VETTEREK RÉSZT.

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnál a közalkalmazottak életpálya-modellje 2018. január 1-jén indult, így az első négy éves továbbképzési ciklus feléhez érkeztünk, amelyet eddig minden dolgozó sikeresen teljesített. A 2019. év utolsó negyedévében sok olyan képzési lehetőség adódott, amelyen a dolgozók gyarapíthatták tudásukat és amelyeken való részvétellel eleget tehetek a továbbképzési kötelezettségüknek. A középfokú és felsőfokú végzettségű kollégáknak az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF), valamint a felsőfokú végzettségű munkatársak és a vezetők részére a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) is biztosított képzéseket. Több belső továbbképzési program is az elmúlt időszakban került megvalósításra, amelyen a KDTVIZIG alapfokú és középfokú végzettségű dolgozói vettek részt.

Az OVF szervezésében folytatódott a Protokoll a közigazgatásban képzés-sorozat, amelyen október hónapban az Igazgatóság tíz dolgozója vett részt. Szintén az OVF által került megrendezésre október 29-én a Geoadatbázis menedzselés alapjai (GIS admin) képzés, valamint a felsővezetők részére az Interaktív antikorrupciós tréning november hónapban, több időpontban is.

Várhatóan 2020. januárban vezetnek be a vízügyi igazgatóságokon a BürOffice alkalmazást, amelynek a kezeléséről november hónapban került megvalósításra az OVF által szervezett oktatás Budapesten. Ezen a képzésen mind a ruházati, mind a gépjármű modul oktatása megtörtént. Igazgatóságunkról két fő vett részt a képzésen. A ruházati modul alkalmazása a szakmérnökségeket is érinteni fogja, ezért a jövő évben

1-1 ügyintéző belső modul-oktatására is szükség lesz.

Az NKE által biztosított szakmai továbbképzések október és november hónapban is folytatódtak. A Duna-medence földrajza 1-2., a Hidrológia I. és a Hidrodinamikai modellezés képzések Budapesten kerültek megrendezésre, ezeken Igazgatóságunkról összesen 15 fő vett részt. A mozgóhajós és beépített Doppler elven működő mérőműszerekkel kapcsolatos képzéseket Baján valósították meg, amelyre Igazgatóságunk két dolgozója került beiskolázásra.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem a középvezetők és a felsővezetők részére is biztosított képzéseket Baján. A középvezetők részére két-két képzési alkalom állt rendelkezésre, amely november és december hónapokban valósult meg. A KDTVIZIG részéről a képzéseken tíz fő középvezető vett részt. A felsővezetők részére két napos tréningek formájában rendezte meg az NKE a képzéseket, amelyekre szintén november és december hónapokban került sor.

A vízügyi ágazatban számítógépen dolgozó kollégák részére minden évben kötelező oktatás az Informatikai Biztonsági Szabályzat továbbképzési program, amely 2019. évben november hónapban került megrendezésre összesen 206 kolléga részvételével. A képzés a KDTVIZIG központi épületében, Székesfehérváron volt.

Az Irodai kommunikáció belső továbbképzés október 4-én került megrendezésre, amelynek előadója az OVF Oktatási Osztályának munkatársa volt.

A Gépjármű-üzemeltetés alapjai belső továbbképzés november 4-én valósult meg 22 fő részvételével és az Igazgatási és Jogi Osztály dolgozójának közreműködésével. A Létesítményüzemeltetés belső továbbképzést november 7-én tartotta a Balatoni Vízügyi Kirendeltség dolgozója, erre 35 kolléga került beiskolázásra. A Vízkár elleni védekezés a gyakorlatban belső továbbképzésre december 13-án került sor az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály, a Vízrendezési és Öntözési Osztály, a Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály, valamint egy korábban a KDTVIZIG alkalmazásában álló nyugdíjas oktató közreműködésével. Ezek a belső továbbképzések Székesfehérváron, a KDTVIZIG központi épületében kerültek megrendezésre.

A Gát- és csatornaőri képzés II. belső továbbképzési program elméleti és gyakorlati oktatását a Fejér Megyei Szakasz-mérnökség és a Tolna Megyei Szakasz-mérnökség vezetői tartották november 27-én Székesfehérváron, valamint november 28-án Fadd-Domboriban. Tekintettel arra, hogy a képzésre túljelentkezés volt, így az elméleti és a gyakorlati oktatást is megismételték egy kisebb létszámú csoporttal a Tolna Megyei Szakasz-mérnökség területén december 11-12-én. (Erről a képzésről a következő oldalon egy hosszabb beszámoló olvasható.)

A belső továbbképzések megvalósulásában közreműködő oktatóknak ezúton is köszönöm a kiváló

szakmai munkáját, amelynek segítségével minőségi oktatásban részesülhettek a KDTVIZIG munkatársai.

Lezárult Igazgatóságunkon a „Digitális szakadék csökkentése” Európai Unió által támogatott projekt keretében megvalósuló digitális kompetenciafejlesztő képzés második része. A KDTVIZIG-től 15 fő dolgozó került beiskolázásra ezen képzésre, amelynek célja az alacsony képzettségű munkavállalók informatikai felzárkóztatása volt. A résztvevők sikeres vizsgát tettek, amelyről tanúsítványt kaptak a képzőintézménytől. Ez a közalkalmazott dolgozók részére beszámításra került a Továbbképzési Rendszerbe.

A Magyar Posta Zrt. szervezésében október hónapban került sor a kézbesítési igazolás bevezetésével kapcsolatos oktatásra, amelyen Igazgatóságunk két munkatársa vett részt.

A VIZEK projekt keretében került sor a VIZEK elektronikus rendszer oktatására, amelyre a KDTVIZIG munkatársai közül az igazgatóságunként maximálisan delegálható 20 fő jelentkezett. Ezt a képzést Székesfehérváron tartották a Hotel Magyar Királyban november 18-án. Témája a 2020. januárban bevezetésre kerülő elektronikus rendszer működésének és funkcióinak bemutatása volt.

UTÁNPÓTLÁS

Írta: Rohr Katalin, Németh Tímea

A KÖZÉP-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG NAGY HANGSÚLYT FEKTET AZ UTÁNPÓTLÁS KÉPZÉS TÁMOGATÁSÁRA, ENNEK JEGYÉBEN RENDSZERESEN VESZÜNK RÉSZT KÖZÉPISKOLAI SZAKMAI HETEKEN, KÉPZÉSEKET BEMUTATÓ RENDEZVÉNYEKEN, NYÍLT ÓRÁKON, VALAMINT PROAKTÍV MÓDON MAGUNK IS SZERVEZÜNK PÁLYAORIENTÁCIÓS ÉS SZAKMAI NAPOKAT. A 2019-ES ÉV UTOLSÓ NEGYEDÉVÉBEN IS TÖBB ILYEN TÉMÁJÚ ESEMÉNYT SZERVEZTÜNK, VAGY VETTÜNK RÉSZT RAJTA.

A vízügyes roadshow paksi állomása

2019.11.29.-én a paksi Energetikai Szakközépiskolában folytatódott a vízügyi szakma és egyúttal a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karának népszerűsítése, a fiatalokat toborzó roadshow.

A nyílt óra elején Siklós Gabriella SZÓVIVŐ felhívta a tanulók figyelmét, hogy bár az elmúlt években nagyszámú fiatal kolléga került a vízügyeken felvételre, továbbra is nagy szükség van a szakmában a néhány éven belül nyugdíjba vonuló szakemberek utánpótlására. Láng István, az OVF főigazgatója előadást tartott az érdeklődő fiataloknak a vízügyi szakma jelentőségéről, a szakma aktuális, nagy kihívást jelentő feladatairól, úgymint a nagyvízi mederkezelés problémaköréről, valamint a szakmán belüli szakágazatok sokféleségéről.

A főigazgató úr előadása után Dr. Cimer Zsolt, a NKE

Víztudományi Karának dékán helyettese mutatta be a kar képzéseit, és a Víztudományi Kar választásának előnyeit (pl. első évben ingyenes kollégium, ösztöndíj lehetőségek, szakmai rendezvények). Az előadások után fiatal kollégaként Fodor Zsuzsanna az OVF részéről, és Neppné Rohr Katalin a KDTVIZIG részéről meséltek saját tapasztalataikból arról, miért is jó vízügyesnek lenni. Zsuzsi a Balatonnal kapcsolatos feladatok szerethetőségét, Kata pedig a változatos feladatokat hangsúlyozta.

Az óra végén Siklós Gabriella még kiemelte, hogy bátorítja a fiatal lányokat is, hogy válasszák bátran a vízügyi szakmát, mert „nagyon jó nőként vízügyesnek lenni” - amit rögtön be is bizonyított úgy, hogy az OVF szerencsekerekén egy kivétellel kizárólag lányok pörgöttek ki nyereményt.

Szakmai előadás, nyílt nap, laborlátogatás

2019 utolsó negyedévében részt vettünk a siófoki Baross Gábor Szakgimnázium és Szakközépiskola nyílt napján, ahol kiállítóként a kollégák - többek között műszerbemutatókkal - igyekeztek meghozni az érdeklődő fiatalok kedvét a vízügyes szakma iránt. Székesfehérvári központunkba pedig ellátogatott a Bugát Pál Szakgimnázium vízügyes osztálya, akiknek a Kolonics

Daniella, a Vízrajzi és Adattári Osztály munkatársa tartott előadást a szakma gyakorlati oldalát bemutatva. Laboratóriumunkban pedig valamennyi munkatársunk kivette a részét, hogy két ízben is, egyszer a bugátosoknak, egyszer pedig a Kossuth Lajos Általános Iskola ötödikeseinek mutasson be érdekes kísérleteket, ismeresse meg őket a vízminta vételezéssel, vagy éppen az algákkal.

ŐRI KÉPZÉS AZ IGAZGATÓSÁGON

Írta: Beke Zsolt, szakaszmérnökség vezető

AZ ELMÚLT ÉVEK SORÁN MÁR HOZZÁSZOKHATTUNK LASSAN, HOGY PONTRENDSZERBE INTEGRÁLVA MINDEN DOLGOZÓ KÉPZÉSEKKEL KELL FELFRISÍTSE SZAKMAI ISMERETEIT, ESETLEG MUNKAKÖRÉHEZ TARTOZÓAN ÚJ ISMERETEKET IS KELL, HOGY SZEREZZEN. EZ ALÓL NEM KIVÉTELEZETEK AZ ŐREINK SEM, AKIK KINT A TERÜLETEN FELADAT ELLÁTÁSUNK ALAPJÁN ADJÁK, MIND BÉKEIDŐBEN AZ ÜZEMELTETÉS ÉS FENNTARTÁSI FELADATOKNÁL, MIND PEDIG A VÍZKÁR VÉDEKEZÉSEK ELLÁTÁSÁNÁL.

Az év közepén egyeztetésre került, hogy ezen munkakör feladatellátása kapcsán belső továbbképzésen fognak őrök részt venni. Az idősebb őrök ismételve a tudásukat, az új őrök pedig alapokat megismerve, elsajátítva. A kétnapos képzés első napján elméleti oktatásra került sor, végül is 2019. november 27-én a központban, 83 őr berendelésével. A második napon, 28-án Dombori védelmi központnál pedig gyakorlati oktatásra és gyakorlásra.

Elméleti ismereteik bővíthettek a leadott anyag alapján a Vízügyi ágazat szervezeti felépítése területén, azon belül megismerhették az Igazgatóságunk feladat ellátásának felépítését és egyes területeit, szakágazati osztályok és a mindennapi üzemelést biztosító

egyéb osztályok köreit. Az oktatás keretében érzékelhették „béke” időben elvégzendő feladatokat és védekezési munkák során magukra osztott szükséges tevékenységeket. Elméleti oldalról bemutatásra került számukra a vízkárelhárítási munkák során szükséges beavatkozási lehetőségek védtöltés magasítás és egység jelenségek esetében.

Ezekből az esetleges munkákból gyakorolhattak az oktatás második napján Dombori védelmi központ mellett a 04.02. árvízvédelmi védvonal töltés koronáján és mentett oldali lábban. Négy pontszerű helyszínen a létszám szétosztásával és forgószinpad szerű megoldásával mindenki homokzsákolva megismerkedett a töltésmagasítás esetében nyúlgát építésével, vízdoldali hullámverés elleni védekezéssel, mentett oldali bordás megtámasztással és buzgár elfogással.

A gyakorlatban az év végéhez közeli időpont ellenére kedvező időjárás mutatkozott. A feladatokat így őrök sárdagasztás elmaradásával, jókedvűen végezték. Az elköszönésnél a mosolygós arcokból és köszönő szavakból hasznosnak látszott a képzés, amit remélhetőleg minél később kell majd kárelhárításnál számukra felidézni, hasznosítani.

IJJAS ISTVÁN: INTEGRÁLT VÍZGAZDÁLKODÁS A HIDROINFORMATIKA SZÜLETÉSE — EURÓPAI ÉS GLOBÁLIS INTEGRÁCIÓ

Az OVF Vízügyi Tudományos Tanácsának a „Jövőépítés a vízgazdálkodásban” című sorozatában a hazai vízgazdálkodás kiemelkedő tudósai foglalják össze az életművüket. Bemutatják mivel és hogyan járultak hozzá a vízgazdálkodás jövőjének az építéséhez, tanulságul a jövőt építő új generációk számára. A most megjelenő kötet szerzője Ijjas István, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízgazdálkodási és Vízépítési Tanszékének professzor emeritusa, aki a még ma is alkotó pályáját nagy részben az egyetemen töltötte, mérnök generációk szakmai tudását és szemléletét formálta.

A kötet főcíme az „Integrált vízgazdálkodás” arra utal, hogy azok a tevékenységek és módszerek, amelyekről ír, valamilyen formában és mértékben mind az integrálás – a ma divatos szóhasználattal élve – jó gyakorlatai közé tartoznak. „A hidroeinformatika születése – Európai és globális integráció” alcímet, azért viseli a kötet, mert ezek a vízgazdálkodás elmúlt ötven évének a legnagyobb újdonságot jelentő és a legnagyobb változásokat hozó tényezői közé tartoztak, és ezekkel foglalkozott a legtöbbit a szakmai pályafutása alatt.

Az első fejezet munkáságának az „idővonalán” – a közösségi médiák fiatalok számára ma már természetes kifejezésével élve – mutatja be a kollégáit, a csapatokat, amikben hol munkatársként, hol vezetőként alkotott, szemléltetve, hogy a vízügyi szakember munkája együttműködésben, párbeszédben kell, hogy gyökerezzen. Az integrált vízgazdálkodás két olyan témakörére hívja fel a figyelmet, amelyekről nem sok szó esik a hazai vízgazdálkodási szakirodalomban. Az egyik a szakmai-tudományos szervezetek jelentős szerepe az integrált vízgazdálkodási módszerek terjedésében, a másik a vízgazdálkodás, mint a víztudományok külön szakterületének kialakulása Magyarországon. Mindezzel kordokumentum, forrásértékű szakma-, ágazat- és tanszék-történeti visszatekintés, ide értve azokat a szervezeteket is ahol tevékenykedett, mint a Magyar Hidrológiai Társaság elnöki posztja, a Magyar Mérnöki Kamara, vagy az ICID Magyarország.

A kötet második nagy témacsoportja a számítástechnika, a számítógép használata, aminek az időszerűségét nem lehet túlbecsülni! Hiszen a digitális vízgazdálkodás, a „big data” algoritmusok elterjedésének, küszöbén állunk. Bemutatja a számítástechnika (mai szóhasználattal hidroeinformatika) oktatásának és alkalmazásának tanulságos kezdeteit a hazai vízgazdálkodásban, valamint a számítógéppel segített vízgazdálkodási tervezéshez és döntéshozáshoz általa kidolgozott modelleket, módszereket, és programokat. Érdemes lenne ezeket aktualizálni, mert ha csak az öntözés remélhető felfutására tekintünk, máris eszünkbe jut az öntöző csőhálózatok optimalizálásához írott és a könyvben bemutatott legendás programja.

A harmadik témacsoport a vízügyek európai integrációja, az integrált vízgazdálkodás és alkalmazásának jó gyakorlatai. A ma már vitathatatlanul megjelent globális vízváltás fékezésének pedig talán egyetlen átfogó eszköze az integrált vízgazdálkodás. Lényegének megértéséhez, a napi vízgazdálkodás legfontosabb problémáinak megoldására való alkalmazásához ez a témacsoport adhatja a legnagyobb segítséget. Hiányt pótol az integrált vízgazdálkodás alapfogalmáról, alapvetéseiről, módszereiről szóló leírásával. Rámutat arra, hogy a Víz

Keretirányelv szerinti vízgyűjtő-gazdálkodás fontos eredményeket hozott, de az igazán integrált vízgazdálkodásnak a gazdasági és szociális célok teljesítéséhez szükséges vízgazdálkodási intézkedéseket is meg kell valósítania. Szerző a könyvet egyetemi hallgatóknak, volt tanítványainak és munkatársainak, valamint a víztudományok szakértőinek és szakpolitikusaiknak is ajánlja. Felajánlja a segítségét azoknak, akik a könyvben bemutatott modelleket és módszereket alkalmazni kívánják. A könyv az OVF támogatásával készült. A kötet szép kiállítása, gondos kivitelezése a Typotex kiadót dicséri.

KÖZÖSSÉG BALATONI KIRÁNDULÁS

Írta: Erdélyi Beáta

IGAZGATÁSI ÉS JOGI OSZTÁLYUNK AZ IDEI ÉVI SZAKMAI KIRÁNDULÁSÁT 2019. OKTÓBER 22-ÉRE, SIÓFOKRA ÉS BALATONKENESÉRE TERVEZTE MEG.

A kirándulásunknak a nagyszerű időjárás is kedvezett. A reggeli indulásunkat követően első állomásunk Siófokra, a Balatoni Vízügyi Kirendeltségre vezetett. Pécseli Péter kirendeltség vezető úr távollétében Vargáné Rosta Mariann és Igaliné Kiss Hajnalka fogadott és köszöntött minket. A kollégák betekintést engedtek a mindennapi feladatokba, az osztály újabb tagjai megismerkedhettek az épületben tartózkodó kollégákkal. Fogadó tárgyalójukban frissítő és nassolnivaló várt minket, és egy kötetlen beszélgetés keretében újabb információkat kaphattunk a „Balaton vezető rendszerének korszerűsítése” című projekt keretében megvalósuló korszerűsítési munkálatokról, amelyek eredményeképp javulnak a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás feltételei és a Balaton vízszintszabályozásának adottságai, biztonságosabbá téve ezzel a vízleeresztést a siófoki zsilipen és a Sió-csatornán.

Egy rövid séta után a program a kikötőben folytatódott. A Horgony utcai telepen megtekintettük a „Vízvédelem” 1984 típusú szolgálati motorhajót, amely 1983-1984-ben az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság Vízlépcső és Hajójavító üzemében Tiszalökön épült, Kurusa Sándor okleveles hajómérnök vezető tervező és Nagy János okleveles gépészmérnök tervei alapján. Siófoki kollégánk, Károlyi János volt az idegenvezetőnk a kikötőben, gondoskodott arról, hogy megismerhessük a siófoki vízleeresztő zsilipet és hajózsilipet, e műtárgyak működését. Elmagyarázta a Balaton vízgazdálkodási stratégiáját, bemutatta, hogyan lehetséges a vízszint szabályozása, a Sió-zsilip működési elvét is megtudhattuk. A Siófoki leeresztő zsilip a Balaton egyetlen vízszint-szabályozási lehetőségét biztosítja. A műtárgy nehéz műszaki és gazdasági körülmények között épült 1946-47-ben. A leeresztő zsilip és a hajókikötő között balesetbiztonsági szempontból egy úgynevezett felvízi terelőművet alakítottak ki. Bátor kollégák még a hajózsilip vezérlő tornyába is felmentek, ahol gyönyörű kilátás nyílt a Balatonra illetve a Sió csatornára is.

A zsilip rekonstrukciója a következő évben, 2020-ban kezdődik. A kikötőből visszaérkezve búcsút intettünk kollégáinknak, köszönetet mondva nekik a szívélyes fogadtatásért és szakmai bemutatóért.

Autóba pattantunk, és továbbindultunk kirándulásunk következő állomására a Balatonkenesei Osztagtelepre. Varga Mihály kollégánk ízletes ebédje várt bennünket. A kikötőben sétálva megcsodálhattuk a távolban felsejlő Tihanyi Apátság tornyait. Mindenkit magával ragadott az őszi Balaton szépsége.

Ezek a szakmai osztálykirándulások segítenek abban, hogy a szakmai kapcsolataink is fejlődjenek, többet tudjunk meg egymásról és egymás munkájáról. Köszönjük az Igazgatóság vezetésének, hogy kirándulásunkat lehetővé tette.

MHT ELŐADÓÜLÉS

Írta: Szabó Péter

A VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁGOK ÁTSZERVEZÉSE A RENDSZERVÁLTÁS FORGATAGÁBAN MHT ELŐADÁS DR. HAJÓS BÉLA NYUGALMAZOTT ÁLLAMTITKÁRTÓL

2019. október 29-én az MHT Közép-dunántúli Területi Szervezetének meghívására Igazgatóságunkra látogatott Dr. Hajós Béla volt műszaki igazgatóhelyettesünk, majd később vízügyekért felelős államtitkár. A látogatás célja egy rendhagyó nosztalgiaelőadás volt – folytatva a tavaly októberben Szabó Mátyással megkezdett sort – melynek során az előadó a rendszerváltást követő időszak viharos körülményeit mutatta be számunkra, úgy ahogy azt ő megélte a Minisztériumban. A rövidebb felvezetést követően egy vele készült korábbi riportot tekinthettünk meg, melyben beszélt a kérdéses időszakról, az államtitkári feladatairól, kihívásokról, problémákról és megoldásokról. Ezt a riportot egészítette ki aztán szóban, mesélve jó pár ott nem elhangzó információt is. Az előadás végén természetesen

kérdezni is lehetett, így akár egyes akkori döntések hátterére is fény derülhetett.

Az előadáson nem csak a mai aktív dolgozók, de szerencsére számos egykori kolléga is megjelent, így az „újak” megismerhették a munkásságát, a „régiek” pedig nosztalgiázhattak vele. Az előadás sikerét jelezte, hogy a zárást követően sokan nem hazasiettek, hanem még hosszan elbeszélgettek a múlttól.

Dr. Hajós Béla 1983. és 1991. között volt igazgatóságunk műszaki igazgatóhelyettese, majd három cikluson keresztül, 1992. és 2002. között a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium vízügyekért felelős államtitkára. Magas színvonalú szakmai munkájával és komoly küzdelmek árán sikerült a vízügy Bős-Nagymaros miatt megtépázott elismerését visszaállítania. Emellett több komolyabb árvízi védekezés levezényléséért is felelt – Tisza: 1998., 1999., 2000., 2001.; Duna: 1997., 2000., 2002. – innét kapta az „Árvízi Hajós” nevét is. 2002 után visszavonult, és a családjára koncentrált, nyugdíj mellett felkérésre tanácsadóként dolgozik.

MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG

MHT TANULMÁNYÚT

Írta: Szabó Péter

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG KÖZÉPDUNÁNTÚLI TERÜLETI SZERVEZETE 2019. SZEPTEMBER 19-21. KÖZÖTT RENDEZTE IDEI TANULMÁNYÚTJÁT, „SZEGED ÉS TÁGABB KÖRNYEZETE” ÚTICÉLLAL. AZ UTAZÁS CÉLJA IDÉN IS A SZAKMÁHOZ KÖTHETŐ HELYI LÁTNIVALÓK MEGISMERÉSE VOLT, DE EMELLETT TERMÉSZETESEN FORDÍTOTTUNK IDŐT A VÍZHEZ NEM KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ÉRDEKESSÉGEKRE IS. AZ UTAZÁS RÖVIDSÉGE MIATT VISZONT TÖBBNYIRE CSAK BELEKÓSTOLNI VOLT IDŐNK EZEKBE, DE KEDVCSINÁLÓKÉNT EZ IS KIVÁLÓ.

Az első nap reggelén a most már szokásosnak mondható csapattal indultunk útnak – habár idén több szerencsétlen tényező összejátszása miatt némileg alacsonyabb létszámmal, de nem kevésbé vidáman. Mivel az utazás hosszúnak ígérkezett, így tervezett pihenőt tartottunk Kecskeméten, amit a jó kedvet megalapozandó, egy kóstolással bővített Pálinkamanufaktúra látogatással kötöttünk egybe.

Némi „útravaló” beszerzését követően folytattuk az utazásunkat Szegedre, ahol először a Vízügyi Történelmi Emlékhelyet, majd a belvárosban lévő több, mint 100 éves víztornyot („Öreg Hölgy”) néztük meg.

Az Emlékhely egy Szeged környezetét „vizes” szempontból bemutató állandó kiállítás. Egy korábbi gátörtelepen kapott helyet, a nagyobb árvizek és védekezések bemutatásánál ugyanakkor jóval több, hiszen számos, a korábbi évtizedekben használt eszköz egy-egy példánya is elhelyezésre került. Ezek nem csak

megtekinthetők, de némelyik eszköz megfogható, ki is próbálható, ráadásul mellettük igazi könyvrégiségek is találhatóak. Ezek mellett a kiállítás a korabeli vízrendezésekhez kapcsolódó életet is igyekszik valamelyest bemutatni, pl. a kubikusokon keresztül.

A Szent István téri víztorony néhány éve lett felújítva és a mai napig eredeti funkciója szerint üzemel, de emellett időszakos kiállítások is helyet kapnak. A tetejéről pedig gyönyörű panoráma nyílik, nem csak a városra, hanem annak tágabb környezetére is – így „kötelező” programpont volt. A délután hátralévő részében egyenleg felfedezhettük Szeged belvárosát, bár ezt némileg nehezítette a Dóm téri bormustra, ahol a többség tartósbabban leragadt.

Második napunkat teljes mértékben városnézésnek szenteltük, de ehhez előbb utaznunk kellett, hiszen a úticélunk Temesvár volt. Egy kedves, és igen energikus helyi idegenvezető mutatta be a délelőtti folyamán a város nevezetességeit, mesélt a múltjáról, fontosabb személyekről, a magyarság helyzetéről. Temesvár a 18-19. sz.-ra komoly gazdasági és kulturális központ lett, így látnivaló volt bőven! Nem véletlenül

nevezik sokan „Kis Bécsnek”. A gazdasági szerepe ma is látható, hiszen nem csak egykori palotákba, hanem léptenyomon friss építkezésekbe és felújításokba botlik az ember az egész város területén.

A vezetést egy közös ebéd, majd szabadprogram

követe. Itt már ki-ki kedve szerint vásárolhatott, sétálhatott, sőt akár vaporettózhatott is – másnéven vízibusz – a Bégán. Este egy nehézkes határátkelést, és a vacsorát követően még egy szegedi körséta is belefért a bevállalósabbaknak.

Utolsó napunkon Gyulát útba ejtve „egyenesen” hazafelé jöttünk. Gyulán komolyabb városnézésre a távolság miatt már nem jutott idő, csak egy ebédszünettel egybekötve egyenleg, de ezt megelőzően még meglátogattuk a helyi vízügyes múzeumot (Tárvízház), valamint az Almásy-kastélyt. A kastély már igazi „21. sz.-i múzeum”, interaktív kiállítással, ráadásul egy kellemes csavarral, mert nem (csak) a nemesség pompáját mutatják be, hanem az őket kiszolgáló „hadseregnyi” személyzet életét és feladatait is.

A vízügyes múzeum a környező térség életét, természeti értékeit, a gyógyfürdőkultúrát és népi gyógyászatot bemutató kiállítás modern és hagyományos eszközökkel. Általa vízügyes szemmel mindenképpen, de talán laikusok számára is érdekes bepillantást nyerhetünk a táj egykori életébe.

A múzeum látogatását követően már csak a hazautazás maradt, ami szerencsére mindenféle probléma nélkül sikerült, kora estére már mindenki otthon lehetett, hogy kipihenhesse az elmúlt napokat és feldolgozhassa az élményeket.

Az utazás egy-két apróságot leszámítva kiválóan sikerült, az időjárással is óriási szerencsénk volt, úgyhogy remélhetőleg jövőre hasonló körülmények között következik a folytatás!

Nem utolsó sorban pedig a sorok végén külön köszönjük a minket fogadó vízügyes kollégáknak a tárlatvezetéseket.

KÖZÖSSÉG

NYUGDÍJAS KLUBUNK ÉLMÉNYEI 2019-BEN

Írta: Török Tiborné, klubvezető

KLUBUNK 2002-BEN ALAKULT, ÉS 17 ÉVE AZ ALBA REGIA NYUGDÍJAS EGYESÜLETEN BELÜL MŰKÖDIK. CÉLUNK, HOGY AZ AKTÍV ÉVEK UTÁN TARTALMASABBÁ, SZÍNESEBBÉ TEGYÜK A NYUGDÍJAS ÉVEK KÍNÁLTA SZABADIDŐNKET.

2019-ben a Klub 56 fővel kezdte meg működését. Legidősebb klubtagunkat, Tőke Károlyt januárban 90. születésnapján köszöntöttük, de két "friss" nyugdí-

jassal –Temesváry Józsefné és Horváth Lászlóné – fiatalodott klubunk. Sajnos szomorú változásról is be kell számolni, 69 éves korában elhunyt Marjovszky István.

Éves programunkat igyekszünk úgy összeállítani, hogy mindenki találjon érdeklődésének, aktivitásának megfelelő rendezvényt. Alkalmanként 25-30 fő jön össze egy hangulatos beszélgetésre, vagy csak azért, hogy lássa, meghallgassa a régi kollégákat.

Az Egyesületnek - így klubunknak is - legfőbb erkölcsi és anyagi támogatója Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata. Az első félévben Cser-Palkovics András polgármester úr látogatta meg klubunkat. A kötetlen beszélgetés során javaslatok, ötletek hangzottak el, melynek megvalósításával a város vezetése még többet tudna tenni az idősebb korosztály életminőségének javításáért.

PROGRAMJAINK

Szerencsére a klubtagok mozgékonyak, aktívak. A jó közlekedési lehetőségeket kihasználva vonattal, illetve metróval érkeztünk Budapestre, hogy megcsodáljuk a felújított Szépművészeti Múzeum kiállításait. A Munkácsi trilógia megtekintésére Debrecenig utaztunk.

A sport sem maradhat ki a klub életéből. A májusi zápor nem kedvezett a tervezett sportvetélkedőnek, de azért a teniszlabdás „célbadobás” játék, és a kockadobás eldöntötte, hogy a ki a „legsportosabb” tagunk. A sportos délutánt bográcsozással zártuk.

Májusban az ARNYE által szervezett IV. Béla szellemi vetélkedőn négy csapattal vettünk részt, csapatonként 3-3 fővel. A vetélkedőn 21 csapat indult. A 6-os döntőbe két csapatunk jutott be, ahol 2. és 6. helyezést értünk el, míg a másik két csapat 7. és 8. helyen zárta vetélkedőt.

2019 évben is terveztünk egy autóbuzsos kirándulást Székesfehérvár-Pápa-Bakonybél útvonalon. Pápán az Eszterházy kastély „Főúri életet” bemutató kiállítása, a Képfestő múzeum, vagy a kisvonatos városnézés azok számára is új élményeket, ismereteket nyújtott, akik munkájuk során igazán sokszor megfordultak a városban.

Bakonybél, Szent Maurítus monostor bejáratánál

Szeptemberben a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya „Érveket az éveknek” elnevezéssel programsorozatot indított az idősök sérelmére elkövetett trükkös lopások, csalások megelőzésére. A nyugdíjas klubokban a rendőrség figyelemfelhívó előadásokat tartott, majd a sorozat játékos vetélkedővel zárult, melyen csapatunk első helyezést ért el.

Csapattagok:
Bócz Ferencné, dr Faragó Józsefné, Török Tiborné, Antal Gábor.

A plusz pontot a rendvédelemhez kapcsolódó saját készítésű sütemény adta.

Ősszel kihasználtuk a szép napos időt. Októberben gyalogtúrát tettünk a Gaja völgyben. Felmentünk a Károly kilátóhoz, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a Fehérvársgögi-tározóra. Novemberben a Veszprémi várban tettünk sétát.

Már hagyomány a „Mikulás buli” élőzenével, tánccal, tombola sorsolással.

Az évet karácsonyi ünnepséggel zártuk. Ilyenkor meghívjuk támogatóinkat, hogy megköszönjük egész évben nyújtott támogatásukat. A műsort a Kodály Zoltán Zenei Általános Iskola 3. osztályos tanulói adták, majd a karácsonyi dalok közös éneklése után mindenki apró ajándékot kapott.

2019-es évben nagyon változatos és sokszínű programot és találkozásokat sikerült megvalósítani az ARNYE iránymutatásával, az Önkormányzat anyagi támogatásával, valamint a Vízügyi Igazgatóság segítségével, aki a klubhelyiséget biztosítja számunkra.

Köszönjük a segítséget, a nyugdíjasok megbecsülését, és várjuk a frissen nyugdíjba vonult egykori munkatársainkat, hogy csatlakozzanak a klubba!

